

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

**dokonanej w dniach 7-8 maja 2015 r. na kierunku „teologia”
prowadzonym w obszarze nauk humanistycznych, dziedzinie nauk teologicznych
oraz w obszarze i dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinach naukowych:
pedagogika i nauki o mediach na poziomie jednolitych studiów magisterskich
o profilu ogólnoakademickim realizowanym
w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na Wydziale Teologicznym
Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Jadwiga Kiwerska - członek PKA

członkowie: ks. prof. dr hab. Piotr Morciniec – ekspert merytoryczny PKA

ks. prof. dr hab. Józef Stala – ekspert merytoryczny PKA

mgr Agnieszka Socha-Woźniak – ekspert PKA ds. formalno-prawnych

Karolina Bobusia – ekspert PKA ds. studenckich, przedstawiciel PSRP

Krótką informacją o wizytacji

Ocenę jakości kształcenia na kierunku teologia Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie przeprowadzono z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach jej harmonogramu prac określonych na rok akademicki 2014/2015. Wizytacja tego kierunku odbyła się po raz trzeci. Informacje na temat wyników poprzednich ocen zamieszczone zostały w Załączniku nr 3 do niniejszego Raportu – ocena z ostatniej wizytacji 2008/2009 jest pozytywna i bez zaleceń, a jedynie przedstawiono w Raporcie powizytacyjnym pewne sugestie.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Członkowie Zespołu Oceniającego zapoznali się z Raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni, uzgodnili podział zadań w ramach wizytacji oraz sformułowali wstępnie dostrzeżone problemy i kwestie do wyjaśnienia.

Podczas wizytacji Zespół Oceniający spotkał się z władzami Uczelni i Wydziału, dokonał analizy i oceny dokumentów zgromadzonych przez Władze Jednostki oraz otrzymanych na prośbę Zespołu Oceniającego już w trakcie wizytacji. Członkowie Zespołu Oceniającego odbyli spotkania ze studentami oraz pracownikami realizującymi zajęcia na ocenianym kierunku, także z przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych oraz członkami innych gremiów. Przeprowadzono hospitacje oraz dokonano przeglądu infrastruktury. Analizie poddano losowo wybrane prace dyplomowe i etapowe, które oceniano pod względem formalnym i merytorycznym.

Na tej podstawie Zespół Oceniający przygotował Raport z wizytacji, który przedstawia Władzom Uczelni i Wydziału.

Zespół Oceniający pragnie podkreślić, że Władze Uczelni, Wydziału i kierunku zapewniły jego członkom bardzo dobre warunki pracy, służąc także wyczerpującymi wyjaśnieniami oraz wszelkimi dodatkowymi informacjami.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę¹.

1) Wydział Teologiczny działający obecnie na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego ma swoją długą historię, uzależnioną w dużej mierze od sytuacji politycznej w Polsce. I tak, w latach 1915-1939 oraz 1945-1954 funkcjonował on w Uniwersytecie Warszawskim, następnie przez długi okres 1954-1999 - w Akademii Teologii Katolickiej, a od 1999 r. – na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (UKSW).

Senat UKSW – zgodnie z § 28 ust. 1 pkt. 2 Statutu Uczelni stanowiącym, iż do kompetencji Senatu należy w szczególności ustalanie głównych kierunków działalności Uniwersytetu, w tym strategii jego rozwoju – przyjął Uchwałę Nr 32/2014 z dnia 20 marca 2014 r. w sprawie *Misji i Strategii Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie na lata 2014-2020*.

Zgodnie z § 34 pkt. 1 Statutu Uczelni do kompetencji Rady Wydziału należy ustalanie ogólnych kierunków działalności Wydziału. Na podstawie powyższego przepisu Rada Wydziału Teologicznego podjęła na posiedzeniu w dniu 20 października 2014 r. Uchwałę Nr 10-2014/2015 w sprawie *Misji i Strategii Wydziału Teologicznego*. Powyższy dokument opracowany został przez Wydziałową Komisję ds. Misji i Strategii (powołaną Decyzją Dziekana Wydziału Teologicznego UKSW z dnia 31 marca 2014 r.). Strategia Wydziału obejmuje lata 2014-2020.

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie jest uczelnią o charakterze katolickim i publicznym, dlatego misja UKSW jest implikacją tych jego dwóch fundamentalnych formuł. Poza przepisami prawa polskiego, szczególnie ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym* (wraz z późniejszymi zmianami), Wydział Teologiczny kieruje się również wiernością doktrynie katolickiej, stosując normy zawarte w dokumentach II Soboru Watykańskiego, a także w nowszych dokumentach Stolicy Apostolskiej (zwł. *Sapientia Christiana*, 70 i 71).

Jako Uczelnia o charakterze katolickim - ze względu na swoje korzenie i obecne powołanie - UKSW deklaruje w swojej misji przywiązanie do nauczania Kościoła katolickiego i uniwersalnych wartości. W tym wymiarze misją jego Wydziału Teologicznego jest poszukiwanie i przekazywanie prawdy, pojmowanej integralnie, a więc z uwzględnieniem jej ostatecznego źródła, jakim jest Bóg. Czyni się to przy wykorzystaniu metod naukowych powszechnie stosowanych w uniwersyteckich badaniach teologicznych. Poszukiwanie prawdy i chrześcijańska wizja godności człowieka stanowią dwa filary spajające badania teologiczne. Katolicki charakter Uczelni oznacza bowiem „szczególną aktywność w trosce o wartości etyczne i poszanowanie człowieczeństwa”. Z kolei publiczny

¹Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

charakter UKSW zobowiązuje go do prowadzenia badań naukowych i kształcenia młodych kadr na najwyższym poziomie, w różnych dziedzinach uważanych za uniwersyteckie, a wśród nich w obszarze nauk humanistycznych i społecznych. Wśród fundamentalnych celów strategii UKSW wskazano: „kształtowanie osób dojrzałych do podjęcia działalności zawodowej i publicznej zarówno pod względem profesjonalnym, jak i wzorowej postawy moralnej, które zachowując i doceniając własną tożsamość, byłyby otwarte na świat i zmiany w nim zachodzące”.

Koncepcja kształcenia na kierunku teologia, w której duży nacisk położono właśnie na gruntowną edukację humanistyczną w duchu poszukiwania prawdy i chrześcijańskiej wizji człowieka, jest zgodna z głównym przesłaniem Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego – „Naszym pragnieniem jest, aby absolwenci UKSW byli propagatorami nowych idei i wzorców życia społecznego, jednocześnie respektującymi wartości humanistyczne, chrześcijańskie i patriotyczne i demokratyczne” – czytamy w jego misji.

Podobnie jak zapisano w dokumencie uczelnianym oraz strategii Wydziału, także kształcenie na kierunku teologia ma charakter uniwersalny i nowoczesny – chodzi w nim o otwarcie na świat, pełne wykorzystanie innowacyjnych metod badawczych i dydaktycznych, czerpanie z bogatego dziedzictwa kultury europejskiej i światowej. A także - podnoszenie atrakcyjności programowej poprzez wprowadzanie nowych specjalności i przedmiotów (np. turystyka krajów biblijnych czy edukacja medialna i dziennikarstwo), zorientowanych na potrzeby rynku pracy. W roku akademickim 2015/2016 uruchomione zostaną kolejne nowe specjalności: asystent pastoralny (Uchwała Rady Wydziału Teologicznego UKSW z dnia 15 grudnia 2014 roku) oraz coaching i mediacje społeczne (Uchwała Rady Wydziału Teologicznego UKSW z dnia 23 lutego 2015 roku).

Znaczącym elementem koncepcji kształcenia na kierunku teologia jest umiędzynarodowienie, zarówno zespołów badawczych, jak i programów kształcenia studentów. Odpowiada to zapisom w misji i strategii samej Uczelni, jak i Wydziału Teologicznego. Ważna jest również realizacja na kierunku teologia przesłania o kształceniu w duchu niezależności myślenia, krytycyzmu i szczerego dialogu. Tak też to zostało zapisane w dokumentach Uczelni i Jednostki. Warto tę otwartość akcentować i konsekwentnie w procesie kształcenia przestrzegać. Zasadne jest też stwierdzenie, że zgodnie z zapisem w misji Uczelni na kierunku teologia duży nacisk kładzie się na to, aby kształcenie studentów odbywało się w powiązaniu z prowadzonymi badaniami naukowymi – chodzi o to, aby wyniki prac badawczych służyły doskonaleniu procesu kształcenia, podnoszeniu jego jakości.

Prowadzona w ramach wizytowanego kierunku specjalność kapłańska (w Wyższych Seminariach Duchownych w: Białymstoku, Łodzi-Łagiewnikach, Gdańsku-Oliwie, Łomży, Łodzi, Ożarowie Mazowieckim i w Płocku, posiadających umowę z Wydziałem Teologicznym UKSW) przeznaczona jest wyłącznie dla alumnów wyższych seminariów duchownych jako kandydatów do święceń kapłańskich i łączy się obligatoryjnie ze specjalnością nauczycielską, ponieważ studenci (alumni) jako przyszli duszpasterze, zgodnie z wewnętrznymi wymogami Kościoła katolickiego, powinni posiadać uprawnienia do pracy edukacyjnej w szkole. Absolwent tej specjalizacji, oprócz wszystkich kwalifikacji, jakie wymienione są w profilu absolwenta dla kierunku teologia, posiada całościowe (tzn. teoretyczne i praktyczne) przygotowanie wymagane przez polskie prawodawstwo oraz dokumenty i praktykę Kościoła rzymskokatolickiego, do podjęcia działalności duszpasterskiej w jego strukturach.

2) Udział nauczycieli akademickich w tworzeniu koncepcji kształcenia na kierunku teologia polega przede wszystkim na określaniu efektów kształcenia, a później poprzez monitorowanie na bieżąco ich realizacji w procesie dydaktycznym. Kadra naukowo-dydaktyczna, podobnie zresztą jak studenci, ma wpływ na treści kształcenia także poprzez udział swoich przedstawicieli zarówno w Radzie Wydziału Teologicznego, jak i w pracach wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, (a także Komisji Dydaktycznej i Komisji ds. Rozkładu Zajęć). Na tych forach dyskutuje się o koncepcji kształcenia, poddaje się ją ocenie oraz formułuje zmiany w programie kształcenia. Z dokumentacji wynika, że obie grupy interesariuszy wewnętrznych biorą aktywny udział w posiedzeniach tych gremiów, przedstawiając swoje postulaty i uwagi dotyczące koncepcji kształcenia, programu i jakości kształcenia.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci zdawali się być bardzo zainteresowani możliwością wpływania na koncepcję i program kształcenia. Ich zdaniem program studiów powinien być na tyle interesujący i wartościowy, aby rosła liczba chętnych do podjęcia studiów i w tym kierunku powinny iść zmiany w koncepcji kształcenia. Równocześnie studenci podkreślali, że w nieformalnych rozmowach z nauczycielami akademickimi, a także Władzami Wydziału zgłaszają swoje sugestie i postulaty. Uważają też, że największą rolę w tym zakresie może odegrać Samorząd Studentów jako reprezentant i wyraziciel opinii społeczności studenckiej.

Członkowie samorządu studenckiego także pozytywnie ocenili współpracę z Władzami Wydziału. W ich opinii, przekazywane sugestie dotyczące koncepcji i programów studiów, a także jakości kształcenia są wysłuchiwane przez Władze z uwagą i poddawane refleksji. Daje to Samorządowi Studentów poczucie, że mają oni istotny wpływ na podejmowane decyzje, a tym samym na proces określania koncepcji kształcenia na kierunku teologia. W ramach doskonalenia oferty kształcenia, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom studentów, na przykład tematyka części wykładów monograficznych i zajęć fakultatywnych została zaproponowana przez samych studentów.

Natomiast zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych w proces budowania koncepcji kształcenia miało w dużej mierze charakter nieformalny. Obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym interesariusze zewnętrzni (zaledwie 2 osoby) podkreślali systematyczność swoich kontaktów z Władzami Wydziału i Uczelni. Ważną i formalnie usankcjonowaną funkcję w tym zakresie może spełnić powstała Rada Interesariuszy Zewnętrznych, która jednak dopiero podejmuje trud współpracy z Jednostką. Trzeba też pamiętać, że w przypadku teologii interesariusze zewnętrzni to w znacznym stopniu przedstawiciele agend kościelnych, a sto procent absolwentów kierunku teologia „kapłańska” uzyskuje zatrudnienie.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Realizowana na kierunku teologia koncepcja kształcenia realizuje zapisy misji Uczelni. Odpowiada również celom założonym w strategii Wydziału Teologicznego, zwłaszcza w zakresie uatrakcyjnienia oferty programowej.

2) **Interesariusze wewnętrzni, zarówno kadra naukowo-dydaktyczna, jak i studenci, uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na kierunku teologia. Mają oni zapewnione przedstawicielstwo w gremiach zajmujących się formułowaniem koncepcji kształcenia, a także możliwość zgłaszania swoich uwag odnoszących się do celów i efektów procesu kształcenia oraz udziału w dyskusji. Wpływ interesariuszy zewnętrznych jest jednak ograniczony, ich udział winien być więc w większym stopniu wdrażany.**

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie.

1) Uchwalanie planów i programów studiów na kierunku teologia odbywa się zgodnie z przyjętymi w Uczelni procedurami określonymi w Statucie UKSW (zatwierdzonym przez Senat Uniwersytetu Uchwałą Nr 105/2011 z dnia 27 października 2011 r. w sprawie uchwalenia statutu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie). Program studiów dla wizytowanego kierunku od roku akademickiego 2012/2013 został dostosowany do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. Nr 253, poz. 1520). Efekty kształcenia dla kierunku „teologia” Senat UKSW zatwierdził Uchwałą Nr 36/2012 z dnia 26 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów oraz studiów podyplomowych na Wydziale Teologicznym, a następnie zmienił Uchwałą Nr 112/2013 z dnia 27 czerwca 2013 r. – efekty kształcenia dla kierunku „teologia” prowadzonego na poziomie jednolitych studiów magisterskich o profilu ogólnoakademickim stanowią załącznik nr 1 do niniejszej Uchwały.

Efekty kształcenia dla kierunku teologia korespondują z efektami kształcenia dla studiów o profilu ogólnoakademickim w obszarze nauk humanistycznych i społecznych, które zostały określone kolejno w załączniku nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie krajowych ram kwalifikacji dla szkolnictwa wyższego. Dla osób realizujących specjalność nauczycielsko-katechetyczną oraz dla studentów-alumnów z Wyższych Seminariów Duchownych, program studiów przewiduje praktyki, których wymiar, forma oraz zasady opracowano z uwzględnieniem wymogów wynikających z rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (Dz. U. , nr 0, poz. 131).

Zatwierdzone efekty kształcenia są zgodne z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji, uwzględniają specyfikę kierunku oraz oczekiwania i wymagania rynku pracy. Istnieją podwaliny sformalizowanego systemu konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi – pracodawcami, prowadzone są także nieformalne konsultacje z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. W opracowaniu programów kształcenia oraz dostosowaniu efektów kształcenia do oczekiwań rynku pracy biorą więc udział pracownicy dydaktyczni i studenci oraz interesariusze zewnętrzni. Kierunkowe, przedmiotowe i specjalnościowe efekty kształcenia są spójne.

Efekty kształcenia formułowane były w porozumieniu z przedstawicielami studentów, choć ci ostatni w większości nie znają terminologii związanej z Krajowymi

Ramami Kwalifikacji, a tylko nieliczni, obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, potrafili wskazać typologię efektów kształcenia. Studenci nie potrafili także ocenić spójności kierunkowych i modułowych efektów kształcenia. Jak podkreślali, nie posiadają wiedzy na temat różnic pomiędzy kierunkowymi a przedmiotowymi efektami kształcenia, dotychczas nie interesowali się też tymi zagadnieniami. Jednak przedstawione podczas spotkania ze studentami przykładowe efekty kształcenia zostały przez nich ocenione jako spójne i logiczne. Zespół Oceniający zaleca zatem propagowanie wiedzy na temat Krajowych Ram Kwalifikacji, ze szczególnym uwzględnieniem informacji o efektach kształcenia.

Matryce efektów kształcenia – sporządzone zgodnie z Załącznikiem nr 1 do Uchwały nr 461/2012 Prezydium PKA – uwzględniają niezbędne elementy: efekty kształcenia na kierunku, opis kierunkowych efektów kształcenia oraz odniesienie efektów kształcenia do obszaru wiedzy nauk humanistycznych i społecznych. Stanowią one także wizualizację semestralnego toku studiów, z podziałem na efekty w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji.

Zrealizowanie szczegółowych efektów kształcenia i praktyk programowych umożliwiła uzyskanie efektów kierunkowych i modułowych, zgodnie z deklaracją. Nie stwierdzono nieprawidłowości w przyporządkowaniu kierunkowych efektów kształcenia do efektów obszarowych. Także w ocenie studentów osiągnięcie kierunkowych i modułowych efektów kształcenia jest możliwe. Efekty, które zostały określone dla przedmiotów i modułów oraz przewidzianych programem studiów praktyk zawodowych, pozwalają na zrealizowanie zakładanej sylwetki absolwenta kierunku. Absolwenci specjalności nauczycielskiej posiadają wiedzę i umiejętności niezbędne do pojęcia pracy na stanowisku nauczyciela religii w szkołach objętych systemem oświaty.

Jednostka zapewnia dostęp do informacji o efektach kształcenia. Są one opublikowane na stronie internetowej oraz opisane w sylabusach dostępnych również na stronie internetowej. Dokładne informacje o osiągniętych efektach kształcenia przypisanych do poszczególnych modułów wraz z odniesieniem do obszarowych oraz kierunkowych efektów kształcenia zostały zawarte w programie kształcenia i przedstawione na stronie internetowej Wydziału. Studenci nie zgłaszali żadnych zastrzeżeń co do dostępności tych informacji.

2) Efekty kształcenia dla kierunku teologia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i jednoznaczny. Nie powinno być trudności z ich zrozumieniem, gdyż napisane zostały językiem prostym i rzeczowym, a równocześnie komunikatywnym. Podobnego zdania są studenci, którzy uznali, że zakładane efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały, ocenili je jako możliwe do osiągnięcia oraz zweryfikowania. Dzięki publicznemu dostępowi do nich osoby studiujące na kierunku są świadome efektów kształcenia, które uzyskają po ukończeniu studiów.

Generalnie zadeklarowane efekty kształcenia są sprawdzalne, gdyż istnieje możliwość ich weryfikacji, tzn. stworzenia systemu kontrolnego do zbadania ich realizacji.

3) Podstawowe zasady oceny efektów kształcenia określone zostały w Regulaminie Studiów zatwierdzonym Uchwałą Nr 28/2012 z dnia 26 kwietnia 2012 r. w sprawie Regulaminu Studiów w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, zmienionym następnie Uchwałą Nr 30/2014 z dnia 20 marca 2014 r. W Regulaminie

opisano m.in.: zasady zaliczenia zajęć, zaliczenie roku studiów, a także zasady związane z procesem dyplomowania.

Podczas wizytacji Zespół Oceniający zbadał dokumentację dotyczącą weryfikacji i oceny efektów kształcenia (protokoły egzaminacyjne, protokoły przedmiotów w systemie USOSweb, karty okresowych osiągnięć studenta, dyplomy wraz z suplementami), która jest przechowywana w teczkach studentów (absolwentów). Jest ona sporządzana zgodnie z obowiązującymi przepisami sformułowanymi w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie dokumentacji przebiegu studiów z dnia 14 września 2011 r. (Dz. U. Nr 201, poz. 1188) oraz Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 października 2011 r. w sprawie tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów i wzorów dyplomów oraz świadectw wydawanych przez uczelnie (Dz. U. z 2011 nr 196 poz. 1167). Teczkę akt osobowych studenta przechowuje się w archiwum Uczelni przez okres 50 lat (zgodnie z § 4 ust. 2 Rozporządzenia Ministra [zob. j.w.]). Tezka zanim trafi do archiwum, przechowywana jest przez okres ok. 5 lat w dziekanacie Wydziału Teologicznego.

Zgodnie z uregulowaniami prawnymi obowiązującymi w UKSW, a więc także na jego Wydziale Teologicznym, weryfikacja efektów kształcenia następuje w toku sesji egzaminacyjnych, odbywania praktyk studenckich oraz egzaminu dyplomowego. Zgodnie z § 23 Regulaminu studiów okresem rozliczeniowym jest rok akademicki. Warunkiem zaliczenia roku jest spełnienie następujących wymagań: zaliczenie zajęć, złożenie egzaminów, odbycie praktyk, uzyskanie co najmniej 60 punktów ECTS. Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest uprzednie uzyskanie zaliczenia zajęć. Zaliczenia przedmiotu dokonuje się poprzez wpisanie oceny do protokołu przedmiotu w systemie USOSweb i karty okresowych osiągnięć studenta. Student składa egzamin z danego przedmiotu u prowadzącego ten przedmiot albo u osoby upoważnionej przez Radę Wydziału. Rozwiązania zawarte w Regulaminie wprowadzają adekwatne regulacje związane z zaliczaniem przedmiotów i etapów kształcenia, określają ramy organizacyjne dla procesu weryfikacji osiągnięć studenta. Studentom przysługują prawa odwoławcze od ocen przewidziane w Regulaminie studiów oraz wynikające z niego możliwości poprawiania ocen niedostatecznych. Dokumenty określają konsekwencje braku zaliczenia. Regulamin wprowadza również skalę ocen stosowanych w ramach procesu weryfikacji osiągnięć studenta.

Na Wydziale Teologicznym weryfikacja efektów kształcenia odbywa się na podstawie Zarządzenia Nr 52/2013 Rektora Uczelni w sprawie wprowadzenia systemu weryfikacji osiągnięcia założonych efektów kształcenia. System odnosi się do wszystkich etapów i aspektów procesu dydaktycznego, a opis procedur opisany został w obowiązującej również na Wydziale Księdze Procedur Jakości, która zawiera procedury dotyczące: zatwierdzania programu kształcenia na określonym kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia; tworzenia opisu przedmiotu (sylabusu); wymagań dotyczących przedmiotów kończących się egzaminem; wymagań dotyczących zaliczenia ćwiczeń z przedmiotów kończących się egzaminem; zapobiegania zjawiskom patologicznym związanym z procesem kształcenia, jak również system w tym zakresie; zapewniania publicznego dostępu do opisu efektów kształcenia, systemu ich oceny oraz weryfikacji; archiwizacji prac studenta; określania efektów kształcenia osiąganych podczas praktyk studenckich; dyplomowania 2 – magisterium (studia II stopnia i jednolite magisterskie) oraz dyplomowania 3 – doktorat (studia III stopnia).

System oceny prac zaliczeniowych, projektowych i egzaminacyjnych określony został zarówno w Regulaminie studiów, w Księdze Procedur Jakości, jak i obowiązującym na Wydziale prowadzącym oceniany kierunek studiów Zarządzeniu Dziekana Wydziału Teologicznego UKSW z dnia 28 sierpnia 2014 r. w sprawie obowiązków związanych z przeprowadzeniem egzaminów i zaliczeń oraz dokumentowaniem ich wyników w systemie USOS (ze zm. w dniu 16 stycznia 2015 r.). O formie zaliczenia lub egzaminu nauczyciel akademicki informuje studentów na pierwszych zajęciach z przedmiotu. W przypadku egzaminu pisemnego, egzaminator powinien przedstawić ocenioną pracę egzaminowanemu na jego życzenie w terminie do 30 dni od przeprowadzonego egzaminu. Zaliczenie ćwiczeń z przedmiotu kończącego się egzaminem następuje, jeśli student: uczęszczał na obowiązkowe zajęcia i był do nich odpowiednio przygotowany, tj. poznał i zrozumiał wiedzę zawartą w zadanej literaturze, właściwie wykonał wszystkie ćwiczenia i projekty, przygotował i wygłosił referaty przewidziane programem do wykonania na zajęciach lub samodzielnie poza zajęciami.

Podstawowym źródłem informacji na temat stosowanego systemu oceny efektów kształcenia są sylabusy przedmiotów, w których określono szczegółowe sposoby pomiaru i oceny realizacji efektów kształcenia tworzące pewien system. Zakłada on weryfikację efektów kształcenia w odniesieniu do wszystkich kategorii efektów kształcenia, tj. wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, choć nie są one w nich odrębnie wyszczególnione. Analiza własna Zespołu Oceniającego pozwala stwierdzić, że karty przedmiotu zawierają opis zakładanych efektów kształcenia, jak również sposoby ich weryfikacji. Należy stwierdzić, że w kartach przedmiotowych (sylabusach) szczegółowo określono stosowane sposoby weryfikacji efektów kształcenia odnoszące się do każdego z przedmiotów (szczegółowe efekty kształcenia), podając także wymagany zakres realizacji danego efektu dla osiągnięcia odpowiedniej oceny. O ile karty przedmiotowe dla zajęć dydaktycznych odbywających się na Wydziale Teologicznym UKSW jest kompletny, o tyle Zespół Oceniający stwierdził pewne braki w przypadku wykładów prowadzonych w Wyższych Seminariach Duchownych, z którymi Wydział ma umowę o współpracy. Te niedobory są jednak sukcesywnie uzupełniane.

Powyższe informacje (karty przedmiotowe) są dostępne w dziekanacie oraz na stronie internetowej Wydziału. Powszechnie i konsekwentnie stosowaną zasadą jest przekazywanie na pierwszych zajęciach w ramach przedmiotu informacji dotyczących zakładanych efektów kształcenia, programu zajęć i wykazu zalecanej literatury, formy uczestnictwa w zajęciach, sposobu bieżącej kontroli wyników nauczania, zasad ustalania oceny łącznej przedmiotu oraz terminów i miejsc konsultacji. Stosowanie tych zasad zostało potwierdzone przez studentów podczas spotkania z Zespołem Oceniającym.

Zdaniem studentów - system oceny efektów kształcenia jest w pełni zrozumiały i obiektywny. System ten obejmuje różnorodne formy weryfikacji efektów kształcenia. Takie zróżnicowanie form weryfikacji efektów kształcenia zostało przez nich pozytywnie ocenione. Podczas rozmowy z Zespołem Oceniającym wśród wymienionych form studenci wyróżnili: końcowe zaliczenia pisemne, ocenę bieżącego przygotowania do zajęć i aktywność na nich, prace semestralne, testy końcowe oraz egzaminy ustne. Studenci uznali stosowane sposoby egzaminowania jako właściwą formę weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia, która - w ich ocenie - jest obiektywna i klarowna, pozwala na sprawdzenie sposobu rozumowania i rozwiązywania problemów oraz ocenę dowolnego obszaru wiedzy. Studenci byli zgodni, że efekty kształcenia na kierunku teologia są możliwe do zmierzenia i ocenienia na każdym etapie procesu kształcenia. Formy weryfikacji

efektów kształcenia są im znane na wszystkich etapach. Studenci uznali, że także dostępność informacji na ten temat jest właściwa i wystarczająca (dostęp na platformie elektronicznej USOSWeb).

Podsumowując, przyjęte w UKSW, obowiązujące także na kierunku teologia, kryteria ocen i sposób ich prezentacji pozwalają na przejrzyste formułowanie wymagań i określenie stopnia ich realizacji. Studenci mają zapewnioną możliwość wglądu do sprawdzonych i ocenionych prac pisemnych. Dokumentacja toku studiów, związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. np. protokoły egzaminacyjne i dyplomy oraz suplementy, prowadzona jest prawidłowo.

Także studenci zgodnie twierdzili, że treści kształcenia oraz warunki zaliczania przedmiotów są dla nich jasne i nie budzą ich wątpliwości

Kolejnymi narzędziami weryfikacji wiedzy i umiejętności oraz kompetencji społecznych są – zgodnie z Regulaminem studiów UKSW i przepisami szczegółowymi – praktyki zawodowe oraz proces dyplomowania. System weryfikacji efektów kształcenia obejmuje zawodowe praktyki studenckie. Zasady odbywania praktyk w Uczelni określone zostały, zgodnie z § 13 ust. 8 Regulaminu studiów, w ogólnouczelnianym regulaminie praktyk zatwierdzonym Zarządzeniem Nr 68/2013 Rektora UKSW z dnia 27 września 2013 r. *w sprawie regulaminu praktyk studenckich w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie*. Na Wydziale Teologicznym zasady odbywania praktyk Rada Wydziału uregulowała Uchwałą z dnia 23 czerwca 2014 r. *w sprawie praktyk studentów na Wydziale Teologicznym*. Zgodnie z powyższą Uchwałą studenci kierunku teologia odbywają praktyki najwcześniej na III roku studiów. Załącznikami do omawianej Uchwały są *Szczegółowe regulaminy praktyk dla studentów m.in. specjalności „teologia ogólna” i „misjologia”*; „edukacja medialna i dziennikarstwo”; „nauczycielsko-katechetycznej”; „turystyka krajów biblijnych”; „integralna pomoc i promocja społeczna”. Na posiedzeniu Rady Wydziału Teologicznego w dniu 20 kwietnia 2015 r. przyjęto opracowaną przez Wydziałowych Pełnomocników ds. praktyk Uchwałę *w sprawie weryfikacji efektów kształcenia w zakresie praktyk studenckich na Wydziale Teologicznym*. Rolę wspierającej instytucji formalnej i administracyjnej pełni Biuro Karier UKSW, które zajmuje się dokumentacją praktyk.

Osobami odpowiedzialnymi za weryfikację efektów kształcenia w zakresie praktyk studenckich są Pełnomocnicy Dziekana ds. praktyk. Na kierunku teologia powołani zostali przez Dziekana Koordynatorzy Wydziału ds. praktyk, odpowiedzialni za poszczególne specjalności. Zasady określania efektów kształcenia osiągniętych podczas praktyk studenckich przedstawione zostały również we wspomnianej wcześniej *Księdze Procedur Jakości*. Spotkanie Zespołu Oceniającego z Koordynatorami potwierdziło poprawność funkcjonowania systemu praktyk oraz zasad ich weryfikacji.

Ze względu na specyfikę poszczególnych specjalności wyodrębnione zostały praktyki dla każdej z nich, tak gdy idzie o liczbę godzin lub tygodni (Uchwała Rady Wydziału z dnia 23 czerwca 2014 r., §1), jak i w kwestii szczegółowych uregulowań (Tamże, §3 oraz Załączniki 1-9). Jest to szerokie spektrum praktyk, o czym świadczy fakt, że z jednej strony mamy specjalności medialne (240 godz.), które wymagają aktywności w mediach, z drugiej specjalność nauczycielsko-katechetyczną, która posiada uprawnienia pedagogiczne nabywane w toku studiów i wymaga odbycia praktyk w szkołach różnych typów (łącznie 160 godz.). Studenci (alumni) z Wyższych Seminarium Duchownych odbywają praktyki w swoich ośrodkach, ale również pod opieką doświadczonych

koordynatorów. Odrębnie uregulowano także praktyki dla studentów już pracujących, którzy odbywają zajęcia praktyczne w swoim miejscu pracy.

Dla studentów poszczególnych specjalności na kierunku teologia Biuro Karier oferuje listę dostępnych placówek. Po dokonaniu wyboru placówki przez studenta zostaje podpisane porozumienie między studentem a instytucją przyjmującą. Za wymiar merytoryczny praktyki (realizacja efektów kształcenia) odpowiedzialny jest ze strony Wydziału koordynator, zaś ze strony instytucji - opiekun praktyki, który sporządza opisową opinię dołączaną do dokumentacji praktyki. Studenci obecni na spotykaniu z Zespołem Oceniającego potwierdzili, że realizacja efektów kształcenia w ramach praktyki zawodowej podlega weryfikacji i ocenie przez opiekuna praktyk, czuwającego nad jej właściwym przebiegiem.

Na końcowym etapie procesu kształcenia sposób weryfikacji efektów można ocenić, odwołując się do procesu i zasad dyplomowania. Ogółem zasady związane z pracą dyplomową, egzaminem dyplomowym oraz ukończeniem studiów określone zostały w § 39-49 Regulaminu studiów UKSW. Na Wydziale prowadzącym kierunek teologia zasady związane z procesem dyplomowania znajdują się w obowiązującej Uchwale Rady Wydziału Teologicznego UKSW z dnia 29 września 2014 r. w sprawie przebiegu studiów na Wydziale Teologicznym UKSW, jak również w Księdze Procedur Jakości (Załącznik do Zarządzenia nr 52/2013 Rektora UKSW).

Wytyczne dotyczące procesu dyplomowania określają zadania, które należy w tym procesie wykonać, wskazują podmioty odpowiedzialne za poszczególne procedury, podmioty wykonawcze oraz sposób i termin wykonania zadań. W szczególności precyzują: wymagania stawiane osobom pełniącym funkcję promotora i sposób ich powoływania, sposób zgłaszania, zatwierdzania, ogłaszania i wyboru tematów prac dyplomowych, rolę Wydziałowej Komisji ds. zatwierdzania tematów prac dyplomowych, zasady prowadzenia seminariów dyplomowych, składanie prac dyplomowych i proces ich archiwizacji w APD (USOS), i dokonywanie ich recenzji, zasady sprawdzania prac w systemie antyplagiatowym, dopuszczenie do egzaminu dyplomowego i jego termin, wyznaczenie komisji egzaminacyjnej, przebieg egzaminu dyplomowego, obliczanie ostatecznego wyniku studiów, sporządzenie protokołu z przebiegu egzaminu, wystawienie dyplomu i suplementu.

Student wykonuje pracę dyplomową pod kierunkiem promotora, którym jest samodzielny pracownik naukowy. W uzasadnionych przypadkach Rada Wydziału upoważnia jako promotora pracownika ze stopniem naukowym doktora. Tematy prac dyplomowych akceptowane są przez Wydziałową Komisję ds. zatwierdzania tematów prac dyplomowych. Rada Wydziału Teologicznego powołała odpowiednio Uchwałami z dnia: 24 września 2012 r. oraz 20 października 2014 r. Komisje ds. Tematów Prac Magisterskich - dla studiów niestacjonarnych i stacjonarnych.

W celu zapewnienia oryginalności prac dyplomowych oraz zapobiegania zjawiskom patologicznym Rada Wydziału Teologicznego podjęła w dniu 29 września 2014 r. Uchwałę w sprawie zasad postępowania w przypadku naruszeń prawa autorskiego w pracach dyplomowych na Wydziale Teologicznym. Władze Wydziału w rozmowie z Zespołem Oceniającym potwierdziły coraz szersze wykorzystanie stosowanego na Uczelni systemu antyplagiatowego – plagiat.pl., aż do objęcia kontrolą wszystkich prac dopuszczanych do obrony w danym roku akademickim. Adnotacja o sprawdzeniu pracy dyplomowej tym programem znajduje się w dokumentacji procesu dyplomowania.

Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest spełnienie wszystkich wymagań wynikających z programu kształcenia oraz złożenie pracy dyplomowej i uzyskanie pozytywnej oceny promotora oraz recenzenta. W trakcie egzaminu dyplomowego student odpowiada na co najmniej trzy pytania, z których dwa powinny obejmować zagadnienia z listy egzaminacyjnej, oraz na pytania dotyczące tematu pracy dyplomowej. Dzięki takiemu systemowi weryfikowane są efekty kształcenia z całego toku studiów. Zagadnienia do egzaminu dyplomowego publikowane są na stronie internetowej Wydziału i dostosowywane do obecnie realizowanych programów kształcenia. Wynik egzaminu dyplomowego stanowi średnia arytmetyczna z ocen za odpowiedzi na poszczególne pytania. Podstawą obliczenia wyniku studiów są: średnia arytmetyczna ocen z wszystkich przedmiotów objętych planem studiów z wagą $\frac{1}{2}$ oraz średnia arytmetyczna ocen z pracy dyplomowej (promotora i recenzenta) i oceny z egzaminu dyplomowego z wagą $\frac{1}{2}$. Potwierdzenie przestrzegania procedur znajduje odzwierciedlenie w dokumentacji dostępnej w teczkach osobowych studentów.

Zespół Oceniający przejrzał kilka losowo wybranych prac magisterskich wraz z ich dokumentacją. Zdecydowana większość tych prac prezentowała dobry poziom merytoryczny i formalny, ich oceny odpowiadały wartości pracy; były jednak i prace słabsze oraz zdarzały się oceny zawyżone. Recenzje prac były dość obszerne, merytoryczne, zawierały uzasadnienie oceny. Pytania na egzaminie dyplomowym zazwyczaj sprawdzały ogólną wiedzę studenta i umożliwiały weryfikację uzyskanych w trakcie studiów efektów kształcenia. Także prace etapowe (testy lub eseje), poddane analizie, były poprawiane starannie, z odpowiednim komentarzem, umożliwiały one weryfikację efektów na danym etapie studiów.

Opisane powyżej regulacje tworzą odpowiednie podstawy do weryfikacji realizacji efektów kształcenia w odniesieniu do procesu dyplomowania i są zgodne z Regulaminem Studiów UKSW. W trakcie wizytacji potwierdzono, że na kierunku teologia stosuje się przejrzysty system oceny efektów kształcenia, obowiązują właściwe sposoby weryfikacji ich osiągnięcia na poszczególnych etapach procesu kształcenia, łącznie z procesem dyplomowania, zaś stawiane studentom wymagania są wystandaryzowane.

Analizując zjawisko odsiewu na kierunku teologia, stwierdzić należy dość niepokojące rozmiary tego zjawiska w minionym okresie. W ostatnich 5 latach odsiew na I roku studiów dziennych wahał się od 25 proc. do aż 63 proc. Przyczyny zdiagnozowane w Raporcie samooceny (s. 17) wydają się być trafne i znajdują potwierdzenie w opiniach studentów. Otóż, zjawisko odsiewu w ostatnich latach związane było z faktem, że dla wielu studentów teologia stanowiła drugi lub kolejny kierunek studiów, do którego przykładali mniejszą wagę. Ponadto, w sytuacji wprowadzenia odpłatności za studia na drugim kierunku, przy mającej miejsce niejasności przepisów, wielu studentów rezygnowało ze studiów teologicznych, aby uniknąć dodatkowych opłat. Zdaniem studentów, w obecnej sytuacji zjawisko odsiewu ma bardziej charakter składanych rezygnacji. Ponadto wysoki wskaźnik odsiewu na I roku studiów spowodowany jest rezygnacją ze studiów przez kandydatów przyjętych na więcej niż jeden kierunek. W związku z małą liczbą kandydatów, studia na kierunku teologia - zdaniem studentów - często są traktowane jako kierunek „awaryjny”, albo też sposób na uzyskanie statusu studenta i możliwości korzystania z wynikających z niego przywilejów, przynajmniej przez jeden semestr.

Reagując na taki stan rzeczy, Władze Wydziału podjęły stosowne kroki, m.in. w postaci przywrócenia rozmowy kwalifikacyjnej w ramach rekrutacji na kierunek teologia, w celu poznania motywacji kandydata na studia. Efekt tej decyzji broni się sam, skoro w obecnym roku akademickim na I roku nie odnotowano ani jednego przypadku skreślenia z listy studentów. Zespół Oceniający uważa, że taka weryfikacja kandydatów jest dobra i należy ją kontynuować. Ponieważ wśród studentów liczną grupę stanowią klerycy, ich rezygnacja z formacji seminarnej uniemożliwia im dalsze studia w Wyższych Seminariach Duchownych, posiadających umowy o współpracy z UKSW, co może skutkować ich odsiewem. Dla tej grupy istnieje jednak możliwość kontynuowania studiów stacjonarnych lub niestacjonarnych dla osób świeckich.

4) Obowiązek monitorowania losów zawodowych absolwentów realizowany jest w Uczelni przez Biuro Karier UKSW, działające od 2005 r. na podstawie Zarządzenia Rektora Nr 37/2011 z dnia 19 września 2011 r. zmieniającego Zarządzenie Nr 47/2005 Rektora z dnia 20 grudnia 2005 r. Kariery zawodowe absolwentów Uczelni monitorowane są stosownie do Zarządzenia Nr 18/2013 Rektora UKSW w Warszawie z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie *procedury monitorowania karier zawodowych absolwentów UKSW*.

Monitorowanie karier absolwentów na rynku pracy przez Biuro Karier UKSW ma na celu:

- 1) uzyskanie informacji na temat aktualnej sytuacji zawodowej absolwentów na rynku pracy, w tym zgodności zatrudnienia z profilem i poziomem wykształcenia;
- 2) uzyskanie opinii absolwentów na temat przydatności wiedzy, umiejętności i kompetencji zdobytych w czasie studiów w kontekście potrzeb rynku pracy;
- 3) uzyskanie informacji na temat dalszych planów edukacyjnych i zawodowych absolwentów;
- 4) dostosowanie kierunków studiów i programów kształcenia do potrzeb rynku pracy.

W całej Uczelni badania prowadzone są od dwóch lat, ich pierwsza edycja (dla rocznika absolwentów 2010/2011) miała miejsce w listopadzie 2013 r. Celem badań jest śledzenie sytuacji zawodowej absolwentów na rynku pracy w okresie 6 miesięcy, a następnie 3 i 5 lat po uzyskaniu dyplomu oraz analiza czynników wpływających na tę sytuację. Badania prowadzi się przy użyciu internetowego kwestionariusza ankiety. Adresatami są ci absolwenci wszystkich form kształcenia i form studiów realizowanych w UKSW, którzy wyrażą zgodę na udział w procedurze i złożą odpowiednią deklarację.

Tylko niektórzy studenci, obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, potwierdzili, że słyszeli o prowadzonych badaniach. Jak wynika z przedstawionego podczas wizytacji *Raportu z badania losów absolwentów*, zwrotność ankiet wśród studentów kierunku była stosunkowo niska - ankietę wypełniło ok. 30 proc. absolwentów studiów teologicznych.

Ankieta *Badanie samooceny kompetencji zdobytych przez absolwentów podczas studiów (w stosunku do rynku pracy), satysfakcji ze studiów, sytuacji zawodowej* składa się z 75 pytań podzielonych na 3 sekcje: Satysfakcja ze studiów, Poszukiwanie pracy po ukończeniu studiów, Sytuacja zawodowa absolwenta na rynku pracy po ukończeniu studiów oraz części Metryczka – Dane społeczno-demograficzne. Strukturę ankiety oraz charakter i treść pytań należy ocenić pozytywnie, jako gwarantujące trafny ogląd sytuacji.

Wyniki ankiet przekazywane są Władzom Uczelni, Dziekanom oraz Wydziałowym Komisjom ds. Jakości Kształcenia, Wydziałowym Komisjom Kształcenia i wszystkim zainteresowanym poprzez publikowanie ich na stronie internetowej Biura Karier. Dzięki

współpracy z licznymi pracodawcami, instytucjami i partnerami rynku pracy oraz doświadczeniu nabywanemu w trakcie prowadzenia poradnictwa indywidualnego i grupowego. Biuro Karier UKSW dysponuje wiedzą niezbędną do określenia profilu modelowego absolwenta, który z powodzeniem odnajdzie się na rynku pracy. I tak efektem realizowanego monitoringu było m.in. wprowadzanie zmian w programie studiów (zwłaszcza odnoszących się do praktyk studenckich).

Poza monitorowaniem losów absolwentów Biuro Karier UKSW zajmuje się również wspieraniem zatrudnienia oraz rozwoju zawodowego studentów i absolwentów. W okresie 01.11.2009 - 31.10.2011 Biuro Karier realizowało projekt „Aktywni na rynku pracy”, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach projektu zorganizowano warsztaty i szkolenia, staże i praktyki oraz punkt konsultacyjny dotyczący zakładania własnej działalności gospodarczej. Od 2010 r. w UKSW funkcjonuje także Centrum Szkoleń i Doradztwa Zawodowego.

Zespół Oceniający zatem stwierdza, że zarówno w Uczelni, jak i na kierunku teologia istnieje sformalizowany i wdrożony system monitorowania losów absolwentów. Służy on badaniu zbieżności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy. Natomiast niewielka zwrotność ankiet absolwentów utrudnia możliwość całkowicie wiarygodnego i optymalnego wykorzystania ich wyników w procesie doskonalenia jakości kształcenia. W efekcie monitoring karier nie stanowi na razie w pełni skutecznego narzędzia informacyjnego. Należy zatem dołożyć starań, aby zwiększyć świadomość realnego wpływu studentów (absolwentów) na jakość programu kształcenia przez ich udział w procesie ankietyzowania po zakończeniu studiów. Licząc na kontynuowanie i systematyczność badań, Zespół Oceniający poddaje też pod refleksję pomysł udoskonalenia procesu monitorowania karier zawodowych absolwentów poprzez włączenie elementów metodyki badań fokusowych i poszerzenie grona respondentów o pracodawców zatrudniających absolwentów.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku, uwzględniają też oczekiwania rynku pracy. System potwierdzający ich osiągnięcie funkcjonuje poprawnie. Specjalnościowe efekty kształcenia w odniesieniu do specjalności nauczycielskiej zgodne są ze standardami kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

2) Efekty kształcenia założone dla programu studiów są sformułowane w sposób zrozumiały i jednoznaczny. Są one weryfikowalne i znajduje to odzwierciedlenie zarówno w ich opisach, jak i w sylabusach przedmiotów. Także zdaniem studentów, efekty kształcenia dla kierunku teologia są zrozumiałe i sprawdzalne, a ich opis powszechnie dostępny.

3) Jednostka wypracowała przejrzysty i złożony system obiektywnej weryfikacji osiągania efektów kształcenia. Jest też on powszechnie dostępny. Taką ocenę systemu weryfikacji potwierdzają studenci.

4) W jednostce istnieje sformalizowany i wdrożony system monitorowania losów absolwentów prowadzony przez Biuro Karier. Jego celem jest badanie zbieżności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy. Stwierdza się konstruktywny wpływ uzyskanych wyników badania na proces kształcenia.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

1) Wytyczne dotyczące przygotowania programów kształcenia i planów studiów, zgodnie z wymogami art. 68 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.) określa Uchwała Senatu UKSW w Warszawie nr 126/2011 z dnia 15 grudnia 2011 r.

Zgodnie z § 34 Statutu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego do kompetencji Rady Wydziału należy m.in. uchwalanie programów kształcenia i planów studiów. Zgodnie zaś z § 13 pkt 1 Regulaminem studiów: „studia odbywają się według planów studiów i programów kształcenia ustalonych przez Radę Wydziału, po zasięgnięciu opinii wydziałowego organu samorządu studentów, zgodnie z postanowieniami Ustawy, Konstytucji Apostolskich „Sapientia Christiana” i „Ex corde Ecclesiae”, Statutu Uniwersytetu oraz wytycznymi Senatu”.

Realizując powyższe zapisy Statutu Uczelni i Regulaminu Studiów UKSW, Rada Wydziału Teologicznego UKSW przyjęła Uchwałę z dnia 29 września 2014 r. w sprawie przebiegu studiów na Wydziale Teologicznym UKSW, ze zmianami z 20 października 2014 r. Z kolei Uchwała Rady Wydziału Teologicznego UKSW z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie planu studiów na Wydziale Teologicznym uregulowała kwestie planów studiów i przydziału punktów ECTS.

Studia na wizytowanym kierunku teologia w przypadku studiów stacjonarnych trwają 5 lat oraz 6 lat - w przypadku studiów niestacjonarnych i Wyższych Seminariów Duchownych współpracujących z Wydziałem Teologicznym UKSW na podstawie umów o współpracy; zakładają one uzyskanie odpowiednio minimum 300 i 360 punktów ECTS. Program studiów stacjonarnych realizowany jest w ramach zajęć w wymiarze: 15, 30, 45 lub 60 godzin, w cyklach zajęć cotygodniowych lub codwutygodniowych. W ramach studiów niestacjonarnych program realizowany jest z uwzględnieniem następującego porządku: wykłady, seminaria i lektoraty odbywają raz w miesiącu w czasie zjazdów sobotnio-niedzielnym i obejmują 8 zjazdów w ciągu roku, zaś 6 razy w roku (soboty i niedziele) odbywają się zjazdy ćwiczeniowe, prowadzone na ogół przez doktorantów Wydziału Teologicznego UKSW. Realizacja programu studiów dokonuje się w ramach różnych zajęć dydaktycznych, takich jak: wykłady, ćwiczenia audytoryjne lub projektowe, konwersatoria, translatoria i laboratoria komputerowe, zajęcia seminaryjne, lektoraty i praktyki. Ze względu na przynależność kierunku do obszaru nauk humanistycznych, w dziedzinie nauk teologicznych i filozofii, oraz pomocniczo do obszaru nauk społecznych, dyscypliny: pedagogika i nauki o mediach, struktura programu studiów odzwierciedla tę specyfikę kierunku. Organizacja procesu kształcenia realizowana w ramach poszczególnych

form kształcenia, właściwych dla wizytowanego kierunku jednolitych studiów magisterskich, umożliwi osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.

Program kształcenia na kierunku teologia obejmuje pięć specjalności (przy dwóch wygaszanych i dwóch lub trzech nowych, wprowadzanych w najbliższym roku akademickim). Tymi specjalnościami są: nauczycielsko-katechetyczna, turystyka krajów biblijnych, edukacja medialna i dziennikarstwo, misjologia oraz teologia kultury. Dwie ostatnie są zamykane. Nowe specjalności to: integralna pomoc i promocja społeczna, o której nie wspomina się w Raporcie samooceny, asystent pastoralny oraz coaching i mediacje społeczne. Prowadzone są zarówno studia stacjonarne, jak i niestacjonarne.

Weryfikacja uzyskanych efektów i celów kształcenia następuje w toku semestru w ramach prac etapowych, w czasie sesji egzaminacyjnych, odbywania praktyk studenckich oraz egzaminu dyplomowego.

Zgodnie z § 23 regulaminu studiów okresem rozliczeniowym jest rok akademicki. Warunkiem zaliczenia roku jest spełnienie następujących wymagań: zaliczenie zajęć, złożenie egzaminów, odbycie praktyk, uzyskanie co najmniej 60 punktów ECTS. Jeśli z przedmiotem są związane wykłady, ćwiczenia, konwersatoria lub inne zajęcia, a plan studiów przewiduje obowiązek ich zaliczenia, warunkiem przystąpienia do egzaminu z tego przedmiotu jest uprzednie uzyskanie zaliczenia tych zajęć. Zaliczenia przedmiotu dokonuje się poprzez wpisanie oceny do protokołu przedmiotu w systemie USOSweb i karty okresowych osiągnięć studenta. Zaliczenia zajęć niekończących się zaliczeniem na ocenę dokonuje się poprzez wpisanie „zal” do protokołu przedmiotu w systemie USOSweb i karty okresowych osiągnięć studenta. Student składa egzamin z danego przedmiotu u prowadzącego ten przedmiot albo u osoby upoważnionej przez Radę Wydziału.

Zespół Oceniający zapoznał się z dokumentacją i przeanalizował karty przedmiotów cyklu kształcenia 2014/2015. W sylabusach znajdują się informacje zarówno o liczbie przypisanych do przedmiotów punktów ECTS, jak i o sposobie wyliczenia nakładu pracy i czasu studenta, przy czym nakład pracy własnej studenta jest rozpisany na poszczególne aktywności, np. przygotowanie referatu, udział w zajęciach, samodzielne studiowanie wykładów, przygotowanie się do kolokwium i do egzaminu, konsultacje. Przyjęte zasady punktacji ECTS są zgodne z Rozporządzeniem MNiSW Nr 1385/2006 w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta z dn. 3 października 2006 r. oraz z regulacjami na poziomie uczelni. W programach kształcenia na wizytowanym kierunku prawidłowo przydzielono punkty poszczególnym typom zajęć i aktywności studenckiej. Elementem sylabusów, który w przypadku niektórych przedmiotów wymaga pewnej korekty, jest czasem zbyt skromny wykaz literatury. Hospitacje zajęć pozwoliły zaobserwować, że nauczyciel akademicki korzysta z zasobów bibliograficznych o wiele bogatszych niż wykaz w karcie przedmiotu.

Poddane oglądowi karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu pozwoliły na stwierdzenie, że są one prowadzone poprawnie. W wybranych losowo teczkach absolwentów znajdują się wymagane dokumenty związane m.in. ze złożeniem egzaminu dyplomowego. Analiza dyplomów i suplementów oraz protokołów egzaminu dyplomowego wykazała, że sporządza się je poprawnie.

Studenci są zapoznani z treściami sylabusów, dzięki czemu właściwie potrafią przypisać efekty kształcenia do poszczególnych modułów kształcenia. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym ocenili liczbę godzin przypisaną do poszczególnych przedmiotów jako właściwą. Również w odniesieniu do formy prowadzenia zajęć oraz metod kształcenia pojawiły się pozytywne oceny. Dobór treści kształcenia uznano za

prawkłdowy i spójny, pozwalający na osiągnięcie określonych dla każdego przedmiotu efektów kształcenia. Sekwencja przedmiotów jest spójna i poprawna, dzięki czemu treści programowe się nie powtarzają, a proces kształcenia przebiega płynnie i logicznie.

Programy kształcenia obowiązujące dla kierunku teologia przewidują możliwość zdobycia minimalnej liczby punktów ECTS zgodnie z art. 164a ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Studenci znali zasady Europejskiego Systemu Transferu i Akumulacji Punktów oraz wiedzieli o możliwościach, jakie ten system stwarza. Pozytywna jest też ich opinia na temat wyceny poszczególnych przedmiotów punktami ECTS. Program kształcenia na ocenianym kierunku umożliwia indywidualizację programu kształcenia na podstawie systemu ECTS. Studenci mają możliwość wyboru specjalności, a także części przedmiotów w ramach modułów fakultatywnych oraz ogólnouczeniowych.

Zgodnie z programem kształcenia studenci odbywają praktyki przygotowujące do wykonywania określonych zawodów i nabywania doświadczenia w wybranych instytucjach publicznych, placówkach oświatowych, agencjach, fundacjach i stowarzyszeniach, w instytucjach kultury oraz różnego rodzaju przedsiębiorstwach, z którymi Wydział nawiązał lub jest w trakcie nawiązywania współpracy. Praktykę należy realizować w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych. Wszystkie czynności związane z przebiegiem i zaliczaniem praktyk muszą mieć miejsce podczas trwania studiów danego stopnia. Nadzór merytoryczny nad przebiegiem praktyk – jak już wspomniano - sprawują Koordynatorzy Wydziału ds. praktyk. Zaś nadzór nad studentem ze strony instytucji, w której realizowana jest praktyka, sprawuje wyznaczony pracownik. Opiekun praktyk zalicza praktyki w indeksie i karcie okresowej studenta na podstawie prawidłowo wypełnionego Dziennika Praktyk, który powinien zawierać: oświadczenie studenta o zapoznaniu się z Regulaminem Praktyk oraz przepisami obowiązującymi w zakładzie pracy; sporządzone przez studenta sprawozdanie z przebiegu praktyk; wpis pracownika instytucji pełniącego nadzór nad studentem (opiekuna praktyki), poświadczający zrealizowanie praktyki przez studenta.

Na wniosek studenta może zostać zaliczona jako praktyka zawodowa wykonywana przez niego praca zawodowa (zatrudnienie na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej), prowadzona działalność gospodarcza, wolontariat lub już odbyta praktyka, jeżeli jej charakter spełnia wymagania programu praktyki i jest zgodny ze studiowanym kierunkiem.

Potwierdzeniem odbycia praktyk jest karta praktykanta UKSW (lub jej odpowiednik, według zasad podanych w Regulaminie Praktyk Studenckich w UKSW), która po zakończeniu praktyk zostaje włączona do gromadzonej w dziekanacie dokumentacji studenta. Student ubiegający się o zaliczenie praktyki powinien dostarczyć Pełnomocnikowi dziekana ds. praktyk właściwą dokumentację, zawierającą kartę praktykanta (lub jej odpowiednik) wraz z potwierdzeniem odbycia praktyki i opinią o jej przebiegu wystawioną przez zakładowego opiekuna praktyk oraz dziennik praktyk razem z wszystkimi wymaganymi załącznikami. Po odbytej praktyce (nie później niż 21 dni po zakończeniu praktyki) student przedstawia dziennik praktyk i kartę praktykanta w Biurze Karier, uzyskując potwierdzenie odbycia praktyki, a następnie całą dokumentację składa do zaliczenia u Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk – nie później niż 2 tygodnie przed zakończeniem ostatniego semestru studiów.

Z informacji uzyskanych na spotkaniu z Koordynatorami Wydziału ds. praktyk wynikało, że cyklicznie odbywają się spotkania i konsultacje z kadrą dydaktyczną oraz pracodawcami, które mają na celu optymalizację realizacji idei kształtowania wiedzy i umiejętności praktycznych poprzez powiązanie zakresu merytorycznego praktyki z

treściami kształcenia realizowanymi w ramach przedmiotów kierunkowych i specjalnościowych. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym podkreślali, że system kontroli i zaliczania praktyk uwzględnia weryfikację realizacji efektów kształcenia przypisanych do praktyk i nabywanych umiejętności praktycznych. Praktyki konieczne dla uzyskania uprawnień nauczycielskich spełniają wymogi rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 2012 r. i pozwalają na nabycie umiejętności praktycznych, niezbędnych do pracy pedagogicznej.

Studenci zgodnie twierdzili, że na kierunku teologia wspiera się ich w doborze miejsc praktyk, zwracając uwagę na adekwatność praktyk do kierunku studiów oraz opisu sylwetki absolwenta. W Biurze Karier dostępna jest lista ponad 70 podmiotów, z którymi Uczelnia podpisała stałe porozumienia i w których studenci mogą realizować praktyki. Dodatkowo zawierane są kolejne porozumienia z instytucjami, co pozwala na sprawniejsze załatwienie wszystkich formalności związanych z organizacją praktyk oraz poszerza podstawową bazę sprawdzonych podmiotów, w których studenci w sposób właściwy będą realizować założone efekty kształcenia.

Studenci pozytywnie ocenili program kształcenia. Są oni świadomi tego, jaką wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne powinni posiadać po ukończeniu teologii, aby odnaleźć się na rynku pracy. Studenci nie mieli zastrzeżeń co do liczby godzin przypisanej poszczególnym przedmiotom, pozytywnie też oceniali organizację procesu kształcenia oraz formy prowadzenia zajęć (wykłady, ćwiczenia oraz konwersatoria).

Regulamin studiów w UKSW określa możliwość indywidualizacji procesu kształcenia w formie elastycznego systemu studiów - według indywidualnego planu studiów lub programu studiów w przypadku studentów o szczególnych zainteresowaniach i uzdolnieniach. Student może ubiegać się o taką formę indywidualizacji od II roku jednolitych studiów magisterskich. Procedury dotyczące indywidualnego planu studiów oraz indywidualnego programu studiów są przejrzyste i ogólnodostępne. Studenci potwierdzili, że posiadają wiedzę na temat posiadanych na Uczelni/kierunku możliwości i form indywidualizacji kształcenia. Takie ścieżki kształcenia są przyznawane przez Dziekana Wydziału, który określa zasady i tryb ich realizacji.

Zgodnie z § 3 ust.2. Uchwały Rady Wydziału Teologicznego UKSW z dnia 29 września 2014 r. w sprawie przebiegu studiów na Wydziale student może korzystać z indywidualnego toku studiów na jednolitych studiach magisterskich od II roku pod warunkiem, że na I roku otrzymał średnią ocen 5,00, a na III roku pod warunkiem, że na roku II otrzymał średnią co najmniej 4,50 oraz od IV roku studiów pod warunkiem, że w roku poprzednim otrzymał średnią ze studiów co najmniej 4,00.

Wniosek o indywidualny plan studiów i program kształcenia jest zatwierdzany przez Radę Wydziału, jednocześnie powoływany jest opiekun naukowy. Student może ubiegać się o przyznanie rocznego systemu zaliczania indywidualnego programu kształcenia. Warunkiem ubiegania się o studiowanie według indywidualnego planu studiów i programu studiów jest złożenie przez studenta do Dziekana Wydziału Teologicznego, przed rozpoczęciem roku lub semestru studiów, wniosku wraz z potwierdzoną przez dziekana średnią ocen z dotychczasowego okresu studiów. Do podania powinna być dołączona pisemna zgoda wskazanego pracownika naukowego (nauczyciel akademicki posiadający tytuł lub stopień naukowy) na podjęcie obowiązków wynikających z pełnienia funkcji opiekuna. Indywidualny plan studiów i program kształcenia ustala student w porozumieniu z opiekunem naukowym, zaś zatwierdza go Dziekan.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym deklarowali, iż formy indywidualizacji procesu kształcenia są im znane i w jednostkowych przypadkach wykorzystywane. Jednak przeważała opinia, że nie jest to forma konieczna, ponieważ program i plan studiów jest dla nich odpowiedni i nie stwarza potrzeby indywidualizacji procesu kształcenia.

Zgodnie z § 15 Regulaminu Studiów: UKSW i należące do niego wydziały podejmują działania na rzecz niwelowania barier w dostępie do edukacji osób niepełnosprawnych. Służy też temu indywidualizacja procesu kształcenia. W Uczelni działa Pełnomocnik Rektora ds. osób niepełnosprawnych, do którego obowiązków należy analiza, opiniowanie i inicjowanie rozwiązań ułatwiających takim osobom studiowanie. Studenci z orzeczoną niepełnosprawnością mają prawo do:

- 1) wydłużenia czasu egzaminów, maksymalnie o 50%;
- 2) zamiany pisemnej formy egzaminu na formę ustną lub odwrotnie;
- 3) przesunięcia terminu egzaminu, jeśli w związku ze specyfiką niepełnosprawności student nie może przystąpić do egzaminu w wyznaczonym czasie.

Decyzje dotyczące zmiany organizacji studiów podejmuje Dziekan, na wniosek studenta, poparty opinią Pełnomocnika Rektora. Wszyscy studenci posiadający ważne orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie równoważne oraz spełniający wymogi ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym mogą ubiegać się o przyznanie stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych. Na Wydziale zapewniono także miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych oraz zniwelowano bariery architektoniczne uniemożliwiające dostęp do kształcenia osobom z niepełnosprawnością ruchową.

Na kierunku teologia w roku akademickim 2014/2015 studiuje 24 studentów z niepełnosprawnościami. W zgodnej opinii system indywidualizacji procesu kształcenia odpowiada ich potrzebom, a Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych właściwie pełni swoją funkcję, pomagając im w kwestiach organizacyjnych. Studenci zaznaczyli również, że w większości przypadków są w stanie jednostkowo ustalić z wykładowcami terminy realizacji zajęć dydaktycznych, a obecny program oraz stosunkowo niewielka liczba studentów sprzyja indywidualnej nauce.

2) W świetle powyższych ustaleń Zespół Oceniający stwierdza, że w realizowanym obecnie programie studiów na kierunku teologia zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość. Program opracowano dla studiów o profilu ogólnoakademickim, dostosowano do niego kierunkowe efekty kształcenia oraz formy i metody kształcenia.

Poprzednia ocena jakości kształcenia na kierunku miała miejsce w 2009 r. Sugestie wówczas przedstawione w Raporcie z wizytacji zostały wprowadzone w życie, zarówno gdy idzie o uzupełnienie i dopracowanie sylabusów, jak i w przypadku zalecenia dotyczącego uwzględniania opinii studentów. Ci ostatni pozytywnie oceniają program kształcenia oraz osiągnięte efekty kształcenia. W przypadku sylabusów Zespół Oceniający stwierdza ich generalnie profesjonalne przygotowanie i dopracowanie. Jednak w przypadku Wyższych Seminariów Duchownych, które mają podpisane umowy z UKSW, pozostaje jeszcze do uzupełnienia pewna część kart przedmiotowych.

Z kolei poczynione zmiany dotyczące programów studiów - wygaszanie pewnych specjalności, których absolwenci nie mogą się odnaleźć na rynku pracy, oraz

wprowadzanie w ich miejsce nowej i atrakcyjnej oferty edukacyjnej – stwarzają lepsze perspektywy dla rozwoju kierunku.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia, gdyż spełnia merytoryczne i dydaktyczne wymogi związane z ogólnoakademickim profilem studiów. Tę opinię potwierdzają także studenci. Wykazują oni znajomość systemu ECTS oraz znają możliwości indywidualizacji programu studiów.

2) W realizowanym obecnie programie studiów na kierunku teologia zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

1) Wydział Teologiczny UKSW w Warszawie jest - obok Wydziału Teologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego – największym wydziałem teologicznym w Polsce. Posiada też kadre naukowo-dydaktyczną o uznanej renomie w kraju i za granicą.

Imponująca liczba 55 pracowników naukowo-dydaktycznych reprezentuje przede wszystkim obszar nauk humanistycznych (51) oraz w czterech przypadkach – nauk społecznych. W obszarze nauk humanistycznych 47 reprezentuje dziedzinę nauk teologicznych, zaś 4 - dziedzinę nauk humanistycznych (historia, religioznawstwo, filozofia). Dorobek z obszaru nauk społecznych czterech pracowników dotyczy takich dyscyplin jak: pedagogika, psychologia i socjologia.

Cztery osoby - trzy ze stopniem doktora habilitowanego i jedna ze stopniem doktora - posiadają kwalifikacje z dziedziny nauk humanistycznych, ale jednocześnie dysponują dorobkiem z dziedziny nauk teologicznych. To samo można powiedzieć o pracownikach, zaliczonych do obszaru nauk społecznych. Ich dorobek w części związany jest także z dziedziną nauk teologicznych. Pozwala to stwierdzić z pełnym przekonaniem, że na kierunku dominują teolodzy z bogatym dorobkiem naukowym.

Tak więc, zarówno liczba nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku teologia, jak ich kwalifikacje, wiedza i dorobek gwarantują realizację zakładanych w programie kształcenia celów i efektów, zarówno w obszarze nauk humanistycznych, jak i społecznych.

2) Do minimum kadrowego kierunku „teologia” Uczelnia zgłosiła 55 nauczycieli akademickich, w tym 38 samodzielnych (po 19 z tytułem naukowym profesora i ze stopniem naukowym doktora habilitowanego) oraz 17 ze stopniem naukowym doktora.

Zgodnie z § 16 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U.

z 2014 r. poz. 1370), minimum kadrowe dla jednolitych studiów magisterskich na kierunku teologia powinno stanowić co najmniej sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej ośmiu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. W trakcie wizytacji przeprowadzono ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, materiałów przedstawionych Zespołowi Oceniającemu i rozmów z władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono posiadane tytuły i stopnie naukowe oraz dorobek naukowy nauczycieli akademickich. Sprawdzone również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego.

Stwierdzono także, że wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki § 13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia, zgodnie z którym nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli został zatrudniony w Uczelni nie krócej niż od początku semestru studiów.

Nauczycielom akademickich stanowiących minimum kadrowe przypisano zajęcia w wymiarze pozwalającym na stwierdzenie, że spełniają warunki określone w § 13 ust. 2 ww. rozporządzenia, zgodnie z którym nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli w danym roku akademickim prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych – w przypadku samodzielnego nauczyciela akademickiego lub 60 godzin zajęć dydaktycznych – w przypadku nauczyciela akademickiego posiadającego stopień naukowy doktora lub kwalifikacje drugiego stopnia.

Z oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego kierunku teologia wynika, iż wszystkie te osoby spełniają również warunek ujęty w art. 112a ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572 z późn. zm.). Oświadczenia o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego zostały złożone przed rozpoczęciem roku akademickiego, do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego bieżący rok akademicki. Żaden ze zgłoszonych do minimum kadrowego nauczycieli akademickich nie przekroczył limitu minimum kadrowych określonego w art. 112a ust. 1 – 2 powyższej Ustawy. Biorąc pod uwagę wyłącznie wymagania formalne należy stwierdzić, iż warunek minimum kadrowego został spełniony.

Także dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne nauczycieli akademickich, zwłaszcza stanowiących minimum kadrowe, ocenione na podstawie analizy dokumentów i innych materiałów, a także z wrażeń wyniesionych z przeprowadzonych hospitacji zajęć, pozwalają na jednoznaczne stwierdzenie - są one adekwatne do treści programu realizowanego na kierunku teologia oraz odpowiadają zakładanym efektom kształcenia. Kadra ta legitymuje się bowiem wartościowymi osiągnięciami naukowymi i doświadczeniem w zakresie dydaktyki, co powoduje, że proces dydaktyczny jest realizowany na odpowiednim poziomie merytorycznym.

Kierunek teologia na Wydziale Teologicznym UKSW w Warszawie spełnia zatem wymogi dotyczące minimum kadrowego określone przepisami w zakresie kwalifikacji naukowych i dorobku oraz doświadczenia zawodowego. Osoby zgłoszone do minimum kadrowego reprezentują obszar nauk humanistycznych i obszar nauk społecznych, w tym 47 osób posiada dorobek z obszaru nauk humanistycznych, dziedzina nauk teologicznych, 4 osoby posiadają dorobek naukowy z dziedziny nauk humanistycznych (2 - historia, 1 - religioznawstwo, 1 - filozofia), 4 osoby prezentują dorobek naukowy z

obszaru nauk społecznych, dziedzina nauk społecznych (2 - pedagogika, 1 - psychologia, 1 - socjologia).

Na podstawie otrzymanej dokumentacji, a także informacji uzyskanych w czasie wizytacji stwierdzono, iż dla wszystkich 55 nauczycieli akademickich, zgłoszonych do minimum kadrowego, UKSW stanowi podstawowe miejsce pracy i osoby te są zatrudnione w Uczelni co najmniej od kilku lub kilkunastu lat. Spośród wszystkich nauczycieli akademickich z omawianego minimum, 34 osoby stanowiły minimum kadrowe ocenianego kierunku studiów podczas poprzedniej wizytacji (w roku akademickim 2008/2009). Ponadto 14 osób z minimum kadrowego wchodzi w jego skład na innych kierunkach studiów, jednak prowadzonych na Wydziale Teologicznym. Powyższe fakty pozwalają na stwierdzenie, że minimum kadrowe kierunku teologia jest stabilne.

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe (55) do liczby studentów kierunku teologia (989) **spełnia** wymagania § 17 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.). **Wynosi on 1: 18 przy obowiązującym na wizytowanym kierunku nie mniejszym niż 1 : 160.** Co więcej, występujące w jednostce proporcje zapewniają utrzymanie bliskich, merytorycznych więzi między studentami a nauczycielami akademickimi, co w każdym przypadku wpływa pozytywnie na proces kształcenia.

W odniesieniu do obsady zajęć należy podkreślić, że są one prowadzone przez pracowników posiadających zarówno duże doświadczenie dydaktyczne, jak i bogate przygotowanie merytoryczne – mamy do czynienia z wysokiej klasy specjalistami z zakresu teologii i innych dyscyplin naukowych, wchodzących w skład obszaru wiedzy – nauki humanistyczne, a w jednostkowych przypadkach (4 osoby) – także nauk społecznych. Występuje też zasadnicza zgodność tematyki prowadzonych zajęć z zainteresowaniami badawczymi, dorobkiem naukowym i kompetencjami poszczególnych nauczycieli akademickich. Zespół Oceniający nie dostrzegł jakichś zasadniczych rozbieżności między tematyką prowadzonych zajęć dydaktycznych a zainteresowaniami oraz kwalifikacjami merytorycznymi danego nauczyciela akademickiego.

A zatem Zespół Oceniający stwierdza, że kadra naukowo-dydaktyczna na kierunku teologia to zespół legitymujący się dorobkiem naukowym i doświadczeniem dydaktycznym pozwalającym na odpowiednim poziomie merytorycznym realizować proces kształcenia, zapewniając osiągnięcie jego celów i efektów.

Odnosząc się do zajęć, które Zespół Oceniający hospitował, to nie zgłasza on zasadniczych zastrzeżeń. Prowadzone one były na odpowiednim poziomie, wykazano umiejętność aktywizowania studentów, w niektórych przypadkach wykorzystano nowoczesne pomoce dydaktyczne. Prowadzący zajęcia wykazali przygotowanie i dobrą znajomość wykładanej materii. Zajęcia te dobrze służyły przekazaniu wiedzy, a zdarzyło się, że też pozyskaniu przez studentów nowych umiejętności i kompetencji społecznych.

3) Realizowana przez Władze Wydziału Teologicznego UKSW polityka kadrowa służy rozwojowi naukowemu i dydaktycznemu oraz sprzyja podnoszeniu kwalifikacji zespołu naukowo-dydaktycznego. Potwierdzeniem tego jest fakt, że do minimum kadrowego ocenianego kierunku należy 19 profesorów tytularnych, 19 doktorów habilitowanych oraz 17 doktorów. W latach 2010-2015 aż 14 osób związanych z Wydziałem Teologicznym

uzyskało tytuł naukowy (w tym 13 zaliczanych do minimum kierunkowego). Warto dodać, że w trakcie realizacji jest kilka procedur profesorskich. W podlegającym ocenie okresie 22 osoby uzyskały stopień naukowy doktora habilitowanego, a 6 pracowników z sukcesem zakończyło przewody doktorskie. Można zatem powiedzieć, że ostatni okres był czasem dynamicznego rozwoju kadrowego. Stosunkowo mała liczba doktoratów wiąże się z faktem, że Wydział Teologiczny częściej zatrudnia osoby z doktoratem niż wyłącznie z tytułem zawodowym magistra.

Władze Wydziału Teologicznego, podobnie jak kierownictwo każdej niemal jednostki naukowej, w swojej polityce kadrowej musi uwzględniać obecne uwarunkowania finansowe i związane z tym trudności. Studia doktoranckie są podejmowane w 14 specjalnościach (co stawia wymóg zatrudnienia przynajmniej trzech osób na specjalności), a w konsekwencji powoduje ograniczenie możliwości zatrudniania magistrów. Władze Wydziału nie tylko wspierają rozwój kadry ze środków uzyskanych w ramach badań statutowych, ale też w różny sposób zachęcają do aplikowania o środki finansowe na badania naukowe - zainteresowani mogą liczyć ze strony specjalnie powołanych koordynatorów na merytoryczną i techniczną pomoc przy opracowywaniu wniosków; aplikowanie o środki na badania stanowi też element okresowej oceny pracownika.

Władze Wydziału stwierdziły, iż wszyscy pracownicy są poddawani okresowej ocenie, dzięki której można uzyskać informacje o osiągnięciach nauczycieli akademickich w czterech podstawowych obszarach: 1. Kształcenie i wychowanie studentów oraz doktorantów; 2. Przeprowadzenie badań naukowych oraz rozwijanie twórczości naukowej lub artystycznej; 3. Kształcenie kadr naukowych; 4. Udział w pracach organizacyjnych uczelni. Nauczyciele akademicy uzyskujący ocenę wyróżniającą, szczególnie zasłużeńi w którymś z w/w obszarów, mogą być zgłoszeni do nagrody, wyróżnienia lub odznaczenia. Warto przypomnieć, iż wśród pracowników naukowo-dydaktycznych kierunku teologia znajduje się wielu wybitnych ekspertów w swoich specjalnościach, rozpoznawanych i docenianych w Polsce oraz na arenie międzynarodowej, którzy z pewnością na takie nagrody zasługują.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym nauczyciele akademicy przyznawali, że trudności finansowe Uczelni/Wydziału pozwalają na bardzo ograniczone funkcjonowanie systemu motywacyjnego w postaci nagród pieniężnych. I dlatego nie wszystkie zasługi są doceniane w formie nagrody finansowej. Powtórzmy, rozumiano obiektywne tego przyczyny – trudności finansowe.

Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym podnoszono kwestię realizowanej procedury uatrakcyjnienia programu i dbałości o jakość kształcenia. Dostrzegając obiektywne trudności, związane m.in. ze zmniejszającą się liczbą studentów, doceniano starania Władz na rzecz rozwoju kierunku. Deklarowano też własne zaangażowanie w tym zakresie.

Mówiąc o atutach Jednostki, wpływających na jakość kształcenia, należy podkreślić czynnik umiędzynarodowienia Wydziału Teologicznego UKSW. Wyraża się to zarówno w realizowaniu wymiany z zagranicznymi uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi (nauczyciele akademicy Wydziału Teologicznego prowadzą zajęcia na uczelniach zagranicznych, a do ocenianej Jednostki przybywają wykładowcy i specjaliści z zagranicy, np. uczelni papieskich w Rzymie), a także w organizacji konferencji międzynarodowych i podejmowaniu wspólnych projektów naukowych. Godną wyróżnienia jest praktyka organizowania coraz większej liczby zajęć dydaktycznych w językach obcych (na razie gł. angielskim; trwają zaś przygotowania do wprowadzenia zajęć w j. niemieckim i j.

włoskim). Warto też zwrócić uwagę na fakt, że pobyt przedstawicieli kadry akademickiej kierunku teologia na uczelniach zagranicznych to doskonała okazja do zdobycia nowych doświadczeń w zakresie pracy dydaktycznej. Taki sam walor mają wizyty zagranicznych wykładowców na UKSW. Wpływa to *summa summarum* na doskonalenie procesu kształcenia w ocenianej Jednostce.

Od 2010 r. na Wydziale Teologicznym podjęto 21 inicjatyw w zakresie współpracy międzynarodowej, które miały pozytywny wpływ na realizację programu kształcenia. Nauczyciele akademicy Wydziału Teologicznego byli współorganizatorami międzynarodowych sympozjów w Trnawie i Warszawie. W niektórych z nich uczestniczyli także studenci i dzięki temu mieli oni okazję poznać teologów ze znanych ośrodków zagranicznych (m.in. KULeuven). W tym kontekście warto wspomnieć o współpracy z Wydziałem Teologicznym Trnavskiego Uniwersytetu w zakresie teologii pastoralnej. Służy ona wymianie doświadczeń z zakresu pracy duszpasterskiej w Polsce i na Słowacji (np. wspólne badania religijności młodzieży w Polsce i na Słowacji).

(Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicy);

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego – w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Liczba i struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na kierunku teologia umożliwia osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia. Wielu pracowników naukowo-dydaktycznych kierunku to uznani specjaliści, z odpowiednimi umiejętnościami, co gwarantuje realizację procesu kształcenia na odpowiednim poziomie. Do minimum kadrowego należy 51 osób posiadających dorobek z obszaru nauk humanistycznych (z tego 47 - z dziedziny nauk teologicznych i 4 - z dziedziny nauk humanistycznych) oraz 4 osoby z obszaru nauk społecznych.

2) Minimum kadrowe dla kierunku jest spełnione. Nauczyciele akademicy tworzący minimum odpowiadają warunkom dotyczącym kwalifikacji zawodowych i dorobku naukowego w danym obszarze wiedzy. Wszystkie osoby przedstawione do minimum kadrowego zostały do niego zaliczone zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Pensum dydaktyczne we wszystkich przypadkach jest odpowiednie.

3) Polityka kadrowa Władz Wydziału/kierunku zasadniczo sprzyja podnoszeniu kwalifikacji oraz umożliwia rozwój naukowy. Słabiej - ze względów na trudności finansowe - funkcjonuje system motywacyjny. Procedury oraz kryteria doboru i weryfikacji nauczycieli akademickich należy uznać za odpowiednie. Także proces umiędzynarodowienia jednostki zasługuje na uznanie.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia zapewnia bazę materialną potrzebną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na kierunku teologia z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Zajęcia Wydziału Teologicznego UKSW odbywają się w estetycznym budynku, otoczonym zielenią i lasem, zasadniczo w budynku przy ul. Dewajtis 5 w Warszawie. Zaś lektoraty języków obcych oraz zajęcia Studium Wychowania Fizycznego odbywają się na terenie kampusu UKSW przy ul. Wóycickiego 1/3 w Warszawie. Pewną niedogodnością jest konieczność przemieszczania się studentów z ul. Dewajtis do ul. Wóycickiego, a niestety nie ma środków transportu publicznego, które bezproblemowo łączyłyby bezpośrednio oba te miejsca, jednak dość od siebie oddalone. Władze Uczelni podejmują działania w celu uruchomienia trasy autobusu, który - nie zanieczyszczając środowiska - dowoziłby studentów do przystanku tramwajowego i autobusowego.

Główna baza lokalowa Wydziału mieści się w starym, ale bardzo dobrze utrzymanym i zadbanym budynku oraz dobudowanej, nowej części obiektu. Wydział Teologiczny posiada zarówno sale dydaktyczne wyłącznie do swojego użytku, jak i sale, z których korzysta wspólnie z innymi jednostkami Uczelni. Pomieszczenia dydaktyczne to m.in. 2 aule, w tym jedna o powierzchni 309,1 m², 4 pracownie, ponad 20 sal wykładowych o zróżnicowanej powierzchni.

Większość sal jest wyposażona w rzutniki multimedialne, zamontowane na stałe. Sale duże mają także systemy nagłaśniające. Warto dodać, iż wykładowcy prowadzący zajęcia z większymi grupami mogą również zamówić sprzęt nagłaśniający, odtwarzacze audio lub wideo, a także przenośne rzutniki multimedialne pozostające na wyposażeniu Uczelni.

Zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami zarówno studentów, jak i kadry akademickiej w salach dydaktycznych istnieje możliwość korzystania z Internetu; w niektórych pomieszczeniach znajdują się także komputery z dostępem do Internetu. Dodatkowo studenci mają możliwość korzystania z komputerów i Internetu w bibliotece UKSW. Na terenie całego kampusu są także otwarte punkty dostępu Wi-Fi.

Dumą Wydziału Teologicznego może być Pracownia Podstawowych Technik Radiowo-Telewizyjnych, która jest złożona z dwóch pomieszczeń (reżyserki i studia nagrań). Zgromadzony w pracowni sprzęt reporterski i telewizyjny jest stosowany m.in. do nagrywania konferencji, debat, spotkań i innych imprez organizowanych na Wydziale. Nauczyciele akademicy i studenci mogą także przygotowywać autorskie programy, korzystając z następującego sprzętu: komputer do montażu programów telewizyjnych, dwie profesjonalne kamery telewizyjne, mikser emisyjny, mobilne studio video, zestaw oświetlenia fluorescencyjnego, prompter, statywy kamerowe, zestawy reporterskie, zestawy bezprzewodowe, profesjonalne mikrofony.

Oprócz sal dydaktycznych Wydział Teologiczny posiada 12 pomieszczeń administracyjnych, przeznaczonych głównie dla Władz Wydziału, kierownictwa i pracowników kierunku.

Wydział Teologiczny nie dysponuje osobną biblioteką wydziałową, gdyż w użytkowanym przez niego obiekcie znajduje się biblioteka główna UKSW. Warto podkreślić, że wyodrębniono z niej dwie podręczne biblioteki specjalistyczne (teologia biblijna i teologia duchowości - sale 320 i 419). Biblioteka główna UKSW dysponuje

księgozbiorem liczącym ponad 300 tys. woluminów wydawnictw zwartych. Władze Uczelni są dumne zwłaszcza z dwóch inkunabułów i około tysiąca starodruków (68 druków z XVI wieku, 318 z XVII wieku i 528 pochodzących z XVIII stulecia). Księgozbiór jest ciągle uzupełniany - w 2014 r. został wzbogacony o 5694 prac. Warto dodać, iż biblioteka główna UKSW zgromadziła około 150 tys. wol. wydawnictw ciągłych oraz ponad 390 tys. jednostek inwentarzowych zbiorów specjalnych (muzykalia, mapy, mikrofilmy, multimedia). Pracownicy i studenci kierunku teologia mogą korzystać z 328 naukowych pism teologicznych opublikowanych w różnych językach. Dodatkowo są również dostępne popularne tygodniki kościelne i świeckie, a także prasa codzienna.

Zarówno pracownicy jak i studenci cenią sobie możliwość korzystania z elektronicznych baz własnych (Biblioteka Historii Kościoła; Bibliografia z zakresu teologii moralnej i etyki; Polska Bibliografia Nauk Kościelnych; Polska Bibliografia Antyku Chrześcijańskiego; Archiwum Prac Dyplomowych [baza elektronicznych wersji prac magisterskich i licencjackich UKSW od roku 2009], a także polskich baz on-line Federacji FIDES (multiwyszukiwarka Fidkar FIDES; Księgozbiór Wirtualny Federacji FIDES; Elektroniczna Bibliografia Nauk Teologicznych; Jan Paweł II. Bibliografia polska 1949-1995; Polska Bibliografia Pneumatologiczna 1946-2004; Tezaurus Nauk Kościelnych; Biblioteki członkowskie FIDES). Istnieje również dostęp do serwisu IBUK PWN i do międzynarodowych baz elektronicznych, w tym baz o tematyce teologicznej. Szczególnie ważne są bazy udostępniane w serwisie EBSCOhost Web (a zwłaszcza: Business Source Complete; MasterFILE Premier; Medline; Research Library; Teachers Reference Center). Inne ważne dla pracowników i studentów kierunku teologia dostępne bazy danych to: *Patrologia Latina*; *The Thesaurus Linguae Graecae*; *Philosophers Index*; *Scopus*; *Web Of Knowledge*.

W opinii studentów, obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, infrastruktura, którą dysponuje Wydział Teologiczny, w pełni zapewnia prawidłową realizację procesu dydaktycznego oraz pozwala na osiągnięcie deklarowanych efektów kształcenia. Zdaniem studentów, sale dydaktyczne – wykładowe, ćwiczeniowe i komputerowe są właściwie wyposażone w niezbędny sprzęt oraz urządzenia, są one też dostosowane do liczebności grup studenckich. Jak podkreślali uczestnicy spotkania, pozwala to na osiągnięcie deklarowanych w programie efektów kształcenia. Studenci mają możliwość korzystania z ogólnodostępnych stanowisk komputerowych - z podłączeniem do Internetu - w czytelni bibliotecznej. Stanowiska te wyposażone są w niezbędne oprogramowanie biurowe oraz specjalistyczne, wykorzystywane na zajęciach dydaktycznych. Studenci, wypowiadając się na temat infrastruktury, podkreślali jej funkcjonalność i walory estetyczne.

Budynki są także przygotowane do obsługi studentów poza czasem zajęć, w trakcie przerw i w oczekiwaniu na zajęcia. Oprócz pełnego zieleni otoczenia (z zastrzeżeniem pory roku), mogą oni czas spędzić w studenckiej „cafeterii” – przestrzennej i estetycznej.

Księgozbiór dostępny w Bibliotece Uczelni - w opinii studentów - zawiera niezbędną literaturę zalecaną w ramach kształcenia na kierunku teologia. Jak podkreślali, biblioteka uczelniana jest dobrze wyposażona, a w przypadku, gdy istnieje zapotrzebowanie na jakąś lekturę, mogą to zgłosić i zwykle księgozbiór jest uzupełniany o potrzebną pracę.

Bardzo pozytywnie należy ocenić działania na rzecz studentów z niepełnosprawnością. Dla osób z niepełnosprawnością fizyczną, które poruszają się na

wózkach, przygotowano podjazdy, windy oraz toalety z szerszymi drzwiami. Generalnie, obiekt nie posiada w swojej konstrukcji żadnych barier architektonicznych, stanowiących utrudnienie dla osób z niepełnosprawnością.

Z kolei osoby niedosłyszące mają możliwość wypożyczenia aparatów słuchowych - w wybranych pomieszczeniach (aule) znajduje się nagłośnienie z pętlą indukcyjną, do których można podłączyć aparaty. Osoby niedowidzące mogą w niektórych salach wykładowych korzystać z informacji zapisanych pismem Braille'a. Biblioteka posiada stanowiska komputerowe dostosowane do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami, na których można korzystać ze specjalistycznego oprogramowania dla osób słabowidzących i niewidomych. Ponadto w budynku Wydziału udostępniono pokój dla osób niepełnosprawnych, w którym w razie potrzeby mogą wymienić urządzenia medyczne.

Za godny podkreślenia należy uznać fakt, iż studenci z niepełnosprawnościami mają prawo do specjalnego traktowania przy organizowaniu zajęć dydaktycznych, kolokwium i egzaminów, uwzględniającego ich szczególne potrzeby. Studenci z orzeczoną niepełnosprawnością mogą skorzystać z możliwości wydłużenia czasu egzaminów, zamiany pisemnej formy egzaminu na formę ustną lub odwrotnie, przesunięcia terminu egzaminu (por. Regulamin studiów w UKSW, § 15).

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego - wyróżniająco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Infrastruktura umożliwia prawidłową realizację celów kształcenia na kierunku teologia. Baza dydaktyczna jest zasobna w sale i odpowiednio wyposażona, gwarantując realizację procesu kształcenia na odpowiednim poziomie i w przyjaznych warunkach. Zasoby księgozbioru nie budzą zastrzeżeń, są to wręcz bogate, cenne i interesujące zbiory. Obiekt jest wolny od barier architektonicznych i w pełni dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału Teologicznego UKSW, w tym związani z kierunkiem teologia, prowadzą badania w dwóch obszarach: nauk humanistycznych i nauk społecznych. Realizacji badań naukowych sprzyjają warunki związane z infrastrukturą, jej wyposażeniem i zorganizowaniem. Poszczególne katedry posiadają pomieszczenia, w których znajdują się komputery oraz podręczny księgozbiór, a w ramach baz cyfrowych zasoby bibliotek elektronicznych są udostępniane zarówno z komputerów uniwersyteckich, jak i domowych.

Badania naukowe są najczęściej finansowane z dotacji podmiotowej na utrzymanie potencjału badawczego Wydziału (tzw. badania statutowe) oraz z funduszy wspierających młodych pracowników nauki i doktorantów. Dodatkowo pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału Teologicznego aplikowali o fundusze na prace badawcze do NCN, NCBiR oraz innych instytucji – krajowych i zagranicznych - finansujących badania naukowe, w tym Komisji Europejskiej. Warto zaznaczyć, że w ostatnich kilku latach

wyraźnie wzrosła aktywność pracowników Wydziału Teologicznego i samego kierunku teologia w zakresie wnioskowania o środki na badania naukowe do odpowiednich instytucji w kraju i za granicą.

Jest to m.in. efekt powołania na Wydziale Teologicznym dwóch koordynatorów projektów badawczych. Pełniący tę funkcję pracownicy naukowcy pomagają w wyszukiwaniu informacji na temat źródeł finansowania projektów, wspierają przy wypełnianiu wniosków, ich składaniu, a następnie monitorują realizację projektów.

Kadra naukowo-dydaktyczna kierunku teologia na UKSW blisko współpracuje także z innymi ośrodkami akademickimi i teologicznymi w kraju i za granicą, np. przy realizacji ogólnopolskich oraz międzynarodowych projektów naukowych. Może słabiej na tym tle wygląda współpraca z instytucjami otoczenia gospodarczego i społecznego, ale jest to spowodowane specyfiką kierunku.

Prowadzone indywidualnie i w zespołach badania naukowe owocują licznymi publikacjami (Wydawnictwo UKSW wydało w ocenianym okresie kilka prac z zakresu teologii), konferencjami i sesjami naukowymi. Podczas specjalnie organizowanych otwartych zebrań naukowych instytutów i katedr prezentowane są wyniki badań naukowych – przedstawiają je zarówno akademicy, jak i studenci uczestniczący w niektórych pracach badawczych.

Wyniki badań są szeroko wykorzystywane w bieżącym procesie kształcenia – znajduje to potwierdzenie w problematyce seminariów i podejmowanych tam tematów prac dyplomowych, najczęściej związanych z przedmiotem zainteresowań badawczych prowadzącego zajęcia, także tematyce wykładów, ćwiczeń oraz innych zajęć, zarówno obligatoryjnych, jak i fakultatywnych.

Można zatem z pełnym przekonaniem stwierdzić, że zakres tematyczny prowadzonych badań, związany z koncepcją i programem kształcenia na kierunku teologia, w dużym stopniu przyczynia się do pełnej realizacji efektów kształcenia i osiągnięcia zakładanych celów. Wpływa też na proces uatrakcyjnienia i wzbogacania programowego kierunku teologia (np. tematyka roli Internetu, mediów społecznych w kształceniu teologicznym, będąca przedmiotem zainteresowań badawczych, realizowanych w Jednostce). Podobną opinię wyrazili studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym – ich zdaniem prowadzone w Jednostce badania naukowe wzbogacają merytorycznie i podnoszą jakościowo proces kształcenia.

Należy też szczególnie zaakcentować praktykę włączania studentów do prac badawczych, prowadzonych w Jednostce. Studenci mają nawet szansę własnego „uprawiania nauki” pod kierunkiem bardziej doświadczonego pracownika naukowego. Temu procesowi służy zresztą większa możliwość indywidualizacji nauczania wynikająca ze stosunkowo niewielkiej liczby studentów przypadających na jednego pracownika naukowo-dydaktycznego. A także duża swoboda wyboru specjalności i tym samym zajęć dydaktycznych, odpowiadających ich zainteresowaniom.

O praktyce aktywizowania naukowego studentów mówili sami zainteresowani podczas spotkania z Zespołem Oceniającym. Studenci zgodnie twierdzili, że mają szerokie możliwości włączenia się w prace badawcze, zarówno indywidualnie, jak również w ramach jednego z piętnastu funkcjonujących na Wydziale kół naukowych. Mogą też uczestniczyć w organizowanych na Wydziale warsztatach i konferencjach naukowych. Na spotkaniu z Zespołem Oceniającym studenci podkreślali, że nauczyciele akademicy zachęcają ich do udziału w badaniach. Namawiają do organizowania konferencji i spotkań naukowych, do uczestnictwa w kołach naukowych.

W ramach działalności kół naukowych studenci przygotowują i prowadzą debaty teologiczne, organizują konferencje i spotkania tematyczne, wydają czasopisma oraz publikują artykuły. Zdaniem studentów działalność w kołach naukowych jest dobrym przygotowaniem wstępnym do pracy naukowo-badawczej *sensu stricte*, to wtedy szerzej dowiadują się, co to jest warsztat naukowy, słyszą o metodach badawczych, uczą się analizy i krytycznego podejścia do materiałów. Ponadto zaangażowanie w działalność kół naukowych pozwala na pełniejsze wykorzystanie przez studentów dotychczas zdobytej wiedzy oraz doskonalenie umiejętności i kompetencji społecznych.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Badania naukowe prowadzone na Wydziale Teologicznym UKSW, odpowiadające obszarowi kształcenia na kierunku, wpływają pozytywnie na realizowaną tam dydaktykę - wzbogacają programowo proces kształcenia oraz zapewniają mu odpowiednio wysoki poziom merytoryczny. Na szczególne podkreślenie zasługuje duża aktywność zespołu naukowo-dydaktycznego Jednostki w aplikowaniu o środki finansowe na prowadzenie badań, zarówno w kraju, jak i za granicą. Należy też z uznaniem odnieść się do szeroko stosowanej praktyki włączania studentów w prace naukowo-badawcze, czy to w formie udziału w projektach badawczych, życiu naukowym jednostki, czy ich aktywności w kołach naukowych oraz własnych przedsięwzięciach o charakterze quasi naukowym.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

1) Rekrutacja studentów na wszystkie kierunki, stopnie i formy studiów odbywa się zgodnie z odpowiednimi uchwałami Senatu UKSW. Zasady rekrutacji na rok akademicki 2014/2015 reguluje Uchwała Nr 68/2013 Senatu Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji na studia na rok akademicki 2014/2015 oraz zmieniająca Uchwała Nr 44/2014 Senatu UKSW z dnia 24 kwietnia 2014 r.

Na Wydziale Teologicznym w postępowaniu kwalifikacyjnym na studia bierze się pod uwagę wyniki egzaminu maturalnego lub egzaminu dojrzałości z następujących przedmiotów: język polski, język obcy nowożytny i jeden z przedmiotów wskazany przez kandydata spośród zestawu: geografia, historia, WOS, matematyka, język łaciński i kultura antyczna, filozofia, łącznie z wynikiem rozmowy kwalifikacyjnej. Rejestracja kandydata poprzez system Internetowej Rejestracji Kandydatów (IRK) jest warunkiem przystąpienia do postępowania kwalifikacyjnego. Rozmowa jest oceniana w skali 2-5 i odpowiednio przeliczana na punkty. Na wynik postępowania kwalifikacyjnego składa się w 50 proc. punktacja świadectwa maturalnego i 50 proc. - punktacja z rozmowy kwalifikacyjnej. Niestawienie się kandydata na rozmowę kwalifikacyjną uniemożliwia jego dalszy udział w postępowaniu kwalifikacyjnym. Wszyscy kandydaci umieszczani są na liście rankingowej, a

o przyjęciu na studia decyduje miejsce na liście zależne od stopnia spełnienia kryteriów rekrutacji.

Informacje dla kandydatów na studia znajdują się na stronie IRK. Zawierają one w szczególności informację o zasadach rekrutacji oraz warunkach przyjęcia. Ponadto kandydaci i studenci mają na stronie internetowej Wydziału oraz Uczelni dostęp do informacji dotyczącej oferty edukacyjnej oraz zasad rekrutacji na poszczególne kierunki studiów. W zgodnej opinii studentów, obecnych na spotkaniu z przedstawicielami Zespołu Oceniającego, kryteria przyjęć kandydatów na studia są jasne i zrozumiałe, nie budzą też ich zastrzeżeń. Należy także uznać, że proces rekrutacji uwzględnia zasadę równych szans i nie zawiera regulacji dyskryminujących kandydatów na studia. W ocenie studentów, ustalone limity zapewniają warunki właściwe do efektywnego kształcenia.

2) Na kierunku teologia wielkość sugerowanych nakładów pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, określonych w programie kształcenia liczbą punktów ECTS, została wyrażona w sylabusach przedmiotów i modułów jako godzinowe ekwiwalenty punktów ECTS. Przy szacowaniu nakładów pracy studenta uwzględniono jego różnorodne formy, w szczególności: godziny kontaktowe z nauczycielami akademickimi (w formie zajęć dydaktycznych lub konsultacji) oraz pracę własną studenta (przygotowanie do zajęć dydaktycznych, przygotowanie do zaliczeń lub egzaminów, studiowanie literatury przedmiotu).

Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym, liczba godzin z poszczególnych przedmiotów jest dostosowana do zakresu materiału i czasu potrzebnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Podkreślali oni, że przedstawione w sylabusach przedmiotów ekwiwalenty godzinowe punktów ECTS są ważną wskazówką dotyczącą czasu, jaki potrzebny jest studentom, aby osiągnęli zakładane efekty kształcenia. Uznali też, że określony czas jest adekwatny dla ich osiągnięcia.

Wymagania egzaminacyjne, forma i kryteria oceny osiągniętych efektów znajdują się w sylabusach. Studenci są także o nich informowani przez nauczycieli akademickich na pierwszych zajęciach w semestrze. Egzaminy i zaliczenia odbywają się zgodnie z przedstawionymi zasadami oraz w terminach wcześniej ustalonych i podanych. Pytania egzaminacyjne mieszczą się w zakresie przedstawianych wcześniej wymagań. W uzasadnionych przypadkach studenci mają możliwość przystąpienia również do egzaminu i zaliczenia komisyjnego. Stają wówczas przed komisją powołaną przez Dziekana.

W opinii studentów, system oceny osiągnięć jest przejrzysty, sprawiedliwy oraz motywuje do uczenia się. Studenci byli zgodni, że w większości przypadków są oceniani obiektywnie, na podstawie zdobytej wiedzy, posiadanych umiejętności i kompetencji. Ich zdaniem system weryfikacji efektów pozwala właściwie realizować zakładane cele dydaktyczne i to na różnych etapach kształcenia - w trakcie semestru poddawani są weryfikacji częściowej.

3) W ocenianej Jednostce istnieje możliwość skorzystania z wymiany międzyuczelnianej w ramach programu Erasmus Plus - studenci mogą wyjechać do blisko 30 ośrodków akademickich. Z rozmów ze studentami wynikało, że istnieje duże zainteresowanie tą formą wzbogacania doświadczenia w zakresie kształcenia. Tym bardziej że Władze Jednostki aktywnie popularyzują wymianę krajową i międzynarodową. Na stronie internetowej znajduje się specjalny dział poświęcony możliwościom mobilności

studenckiej, w którym umieszczane są wszystkie niezbędne informacje na temat programów wymiany. Na Wydziale funkcjonuje koordynator programu Erasmus, bezpośrednio odpowiedzialny za wspieranie studentów w formalnych czynnościach związanych z ich udziałem w wymianie. Studenci mają ponadto możliwość uzyskania dofinansowania kosztów podróży do miejsca docelowego.

Również oferta programów wymiany jest atrakcyjna i gwarantuje wysoką jakość kształcenia. Studenci przyznawali, że jest to ważny atut, zachęcający ich do udziału w wyjazdach zagranicznych. Jak wynika z rozmowy z koordynatorem programu Erasmus Plus, w roku akademickim 2014/2015 na wymianę międzynarodową wyjechało 6 studentów wizytowanego kierunku, a 4 studentów z zagranicy przyjechało.

Warto byłoby jednak w tym kontekście zwrócić uwagę na postulat zgłoszony przez studentów, aby podnieść poziom nauczania języków obcych, który w ich przekonaniu nie jest najwyższy. Słusznie uważają oni, że odpowiedni poziom lektoratów i dostosowanie ich treści do potrzeb wymiany gwarantuje jeszcze większą mobilność studentów, pełniejsze wykorzystanie bogatej oferty wymiany międzynarodowej, oferowanej przez Uczelnię.

Wydział Teologiczny UKSW bierze udział także w krajowych wymianach studenckich w ramach Programu Mobilności Studentów (MOST). Studenci wizytowanego kierunku nie wykazują jednak większego zainteresowania formułą wymiany krajowej.

Poziom wiedzy studentów o systemie ECTS należy ocenić pozytywnie. Mają pełną świadomość, czym są punkty ECTS, zwłaszcza wiedzą o tym, że jest to istotne narzędzie określające nakład czasu i pracy studenta w osiągnięciu wymaganych efektów kształcenia. Ponadto zdają sobie sprawę, że system punktów ECTS jest istotnym elementem indywidualizacji procesu kształcenia oraz realizacji studiów w ramach wymiany międzynarodowej i krajowej.

Prowadzona przez Jednostkę współpraca międzynarodowa to przede wszystkim udział w konferencjach, ale też podejmowane są działania na rzecz wspólnych projektów naukowych, organizowania warsztatów, przygotowywane są publikacje z udziałem zagranicznych autorów, wreszcie istnieje wymiana studentów i nauczycieli akademickich. Wszystko to niewątpliwie przekłada się na atrakcyjność procesu kształcenia oraz pozytywnie wpływa na możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia – doświadczenia zdobyte za granicą nauczyciele akademicki mogą wykorzystać w procesie dydaktycznym. Z kolei studenci uczestniczący w wymianie zagranicznej otrzymują szansę zdobycia doświadczenia w środowisku międzynarodowym, poszerzenia swojej wiedzy oraz doskonalenia umiejętności i kompetencji społecznych.

4) Należy pozytywnie ocenić opiekę naukową i dydaktyczną na kierunku teologia. Taką też opinię wyrazili studenci podczas spotkania z Zespołem Oceniającym. Każdy rocznik ma opiekuna roku, który pełni tę funkcję przez cały cykl kształcenia. Opiekun pierwszego roku studiów już na początku zapoznaje studentów z podstawowymi informacjami niezbędnymi do prawidłowej realizacji procesu kształcenia. Ponadto wspiera studentów w rozwiązywaniu problemów związanych z przebiegiem studiów, służy pomocą i radą w sprawach dydaktycznych. Studenci pozytywnie oceniają działalność osób pełniących tę funkcję.

Równie pozytywnie studenci wypowiadali się o formule kontaktów i współpracy z kierownictwem Wydziału i kierunku, a także o pracy obsługi administracyjnej. Podkreślali dostępność Władz Wydziału, w szczególności Dziekana oraz Prodziekana ds. studenckich, zgodnie twierdzili, że mogą liczyć na pełne wsparcie ze strony Władz Wydziału, a ich

sprawy traktowane są zawsze sumiennie. Ponadto pozytywnie ocenili system rozpatrywania wniosków i rozstrzygania skarg. W przypadku występowania spraw konfliktowych, Władze Wydziału podejmują skuteczne działania wyjaśniające. W miarę możliwości spotykają się z zainteresowanymi i analizują zgłaszane wnioski lub skargi. Studenci pozytywnie ocenili funkcjonujące w tym zakresie rozwiązania.

Bardzo wysokie noty uzyskali pracownicy Dziekanatu. Studenci wskazywali na życzliwość, oferowaną pomoc i niezbędne informacje, rzetelność oraz indywidualne traktowanie każdego studenta. Godziny przyjęć w Dziekanacie są dostosowane do potrzeb studentów.

Studenci mają dostęp do informacji związanych z organizacją studiów, obowiązującymi procedurami oraz programami kształcenia. Wszelkie informacje są publikowane w formie komunikatów na stronie internetowej Uczelni oraz na tablicach, znajdujących się w budynku Wydziału. Nie ma problemów z dostępem do informacji na temat procedury dyplomowania oraz wymaganiach dotyczących egzaminu dyplomowego. Studenci mają zapewnioną możliwość wyboru seminarium dyplomowego zgodnie z własnymi zainteresowaniami naukowymi. Oferta seminariów jest wystarczająco bogata i adekwatna do potrzeb studentów. W zgodnej opinii studentów, uzyskują oni w procesie dyplomowania niezbędne wsparcie merytoryczne i wszechstronną pomoc.

Istnieje także możliwość zindywidualizowania toku studiów, a tym samym uzyskania indywidualnej opieki naukowej, w szczególności dla wybitnie uzdolnionych studentów.

Na ocenianym kierunku nie jest wykorzystywany system nauczania na odległość. W większości przypadków materiały dydaktyczne są bezpośrednio udostępniane studentom przez nauczycieli akademickich. Z informacji uzyskanych podczas rozmów ze studentami wynika, że są one przesyłane przez pocztę elektroniczną lub udostępniane w formie skryptów i książek.

Studenci pozytywnie oceniają kontakty z prowadzącymi zajęcia, z którymi mogą się spotykać w ramach konsultacji indywidualnych. Informacje o konsultacjach umieszczone są również na stronie internetowej i na tabliczkach znajdujących się przy poszczególnych gabinetach. Istnieje również możliwość kontaktowania się z nauczycielami akademickimi drogą elektroniczną.

Studenci z niepełnosprawnością objęci są dodatkową formą opieki dydaktycznej. Mogą wystąpić o pomoc tłumacza języka migowego, a także asystenta osób niepełnosprawnych ruchowo i osób niewidomych, także zmianę sali ćwiczeniowej lub wykładowej. Za zgodą prowadzącego zajęcia student może również: robić notatki z zajęć na własny użytek w formie alternatywnej tzn. poprzez nagrywanie zajęć, wykonywać zdjęcia lub otrzymywać materiały dotyczące zajęć od prowadzącego, może także korzystać z innych urządzeń lub pomocy osób robiących notatki.

Zastrzeżenia zgłaszane przez studentów dotyczyły planu zajęć. W ocenie studentów, niektóre zajęcia trwają zbyt długo, bo od wczesnych godzin porannych do późnych godzin popołudniowo-wieczornych lub występują zbyt długie przerwy między zajęciami, co może mieć zły wpływ na jakość ich kształcenia. Warto byłoby na to zwrócić uwagę.

Według zgodnej opinii studentów, znają oni treści sylabusów, a kompletność informacji w nich zawartych nie budzi ich zastrzeżeń. Sylabusy zawierają wymagane elementy składowe: założenia i cele przedmiotu, metody nauczania, formy i warunki zaliczenia przedmiotu, zakładane efekty kształcenia, wymiar godzin przyporządkowanych

poszczególnym przedmiotom wraz z ekwiwalentem godzinowym punktów ECTS, wykaz literatury.

Studenci informowani są o programach kształcenia za pośrednictwem internetowej strony Wydziału oraz poprzez platformę internetową Syjon, na której publikowane są treści sylabusów modułowych i przedmiotowych. Dostęp do tych informacji jest – zdaniem studentów – odpowiedni. W rozmowie podkreślano, że wskazane treści programowe znajdują pełne odzwierciedlenie w realizowanych zajęciach dydaktycznych.

Materiały dydaktyczne, zalecane przez nauczycieli akademickich, są – w opinii studentów - przydatne i pozwalają na realizację zakładanych celów i efektów kształcenia. Także zawarta w kartach przedmiotów sugerowana literatura jest z pożytkiem wykorzystywana przez studentów w procesie kształcenia.

Studenci mają możliwość ubiegania się o stypendium Rektora dla najlepszych studentów, które zgodnie z art. 174 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym może być przyznane studentom w liczbie do 10 proc. słuchaczy danego kierunku. Obowiązujące w Uczelni zasady ubiegania się o stypendium Rektora jako stypendium motywacyjnego są – zdaniem studentów - odpowiednie i wystarczająco mobilizują do osiągania wysokich wyników w nauce. W bieżącym roku akademickim na ocenianym kierunku stypendium Rektora otrzymuje 74 studentów.

W Uczelni istnieją też dodatkowe, wypracowane mechanizmy motywujące studentów do osiągania lepszych efektów kształcenia. Za szczególnie wyróżniającą się postawę i bardzo dobre wyniki w nauce studenci mogą otrzymać nagrodę lub list gratulacyjny. Ta forma nagrody przyznawana jest przez Dziekana na podstawie odpowiedniego wniosku skierowanego przez osoby sprawujące opiekę naukową lub organizacyjną nad studentem.

Opieka materialna i socjalna dla studentów kierunku teologia zawiera się w przyznawanych studentom świadczeniach pomocy materialnej. Swoim zakresem obejmuje ona wszystkie rodzaje świadczeń pomocy materialnej przewidziane w art. 173 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Przepisy regulujące kwestie ubiegania się o powyższe środki zostały zawarte w Regulaminie pomocy materialnej dla studentów UKSW i są zgodne z obowiązującym prawem.

Uprawnieniami w zakresie przyznawania stypendium socjalnego, stypendium specjalnego dla osób niepełnosprawnych oraz zapomogi dysponuje Wydziałowa Komisja Stypendialna, której większość, zgodnie z art. 177 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, stanowią studenci.

Należy podkreślić, że decyzje stypendialne nie posiadają uchybień natury formalnej i wydawane są z poszanowaniem przepisów prawa, w szczególności ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. 1960 nr 30 poz. 168 z późn zm.). W roku akademickim 2014/2015 stypendium socjalne otrzymuje 96 studentów, a 25 studentów - stypendium specjalne.

Studenci ocenili proces przyznawania świadczeń pomocy materialnej jako przejrzysty, nie budzi on ich zastrzeżeń. Jak podkreślali, otrzymują należyte wsparcie w procesie ubiegania się o te środki. Pozytywnie oceniono dostęp do informacji o możliwościach uzyskania pomocy materialnej, w szczególności terminów składania wniosków, wymaganych dokumentach. Informacje te są publikowane w formie

komunikatów na tablicach informacyjnych oraz stronie internetowej Jednostki i Uczelni. Można je również uzyskać od pracownika Dziekanatu.

Studenci wizytowanego kierunku otrzymują ze strony Wydziału i Uczelni właściwe wsparcie w kwestiach związanych z rozwojem zawodowym, kulturalnym i społecznym. Wśród licznych organizacji, które odpowiadają za animację życia studenckiego, zarówno naukowego jak i kulturalnego, należy wymienić Wydziałowy Samorząd Studentów oraz sprawnie funkcjonujące koła naukowe.

W opinii przedstawicieli Samorządu Studentów kierownictwo Wydziału w pełni wspiera ich działania, oferując właściwe warunki materialne oraz umożliwiając realizację różnych inicjatyw. Przedstawiciele Samorządu Studentów podkreślali fakt angażowania ich przez Wydział w proces zapewniania jakości kształcenia oraz współdecydowania o Uczelni. Ich zdaniem zaangażowanie to ma charakter nie tylko formalny, lecz także faktyczny. Władze Wydziału traktują samorząd studencki jako partnerów w procesie tworzenia kultury jakości kształcenia oraz w wielu innych kwestiach związanych ze sprawami studenckimi. Przedstawiciele samorządu zabierają głos w ważnych sprawach, w tym także personalnych, a ich zdanie jest istotnym czynnikiem podejmowanej później decyzji.

Jednostka zapewnia na potrzeby działalności ustawowej i regulaminowej Samorządu Studentów niezbędną bazę lokalową, wyposażoną w sprzęt biurowy i inne środki trwale potrzebne do prawidłowego i skutecznego funkcjonowania. Ponadto Jednostka zapewnia niezbędną bazę lokalową na potrzeby działalności kół naukowych, istniejących na Wydziale Teologicznym. Dodatkowo, na wniosek złożony do Prodziekana ds. studenckich, zarówno koła naukowe, jak i samorząd studencki mogą korzystać z sal dydaktycznych wyposażonych w sprzęt multimedialny.

Działalność Wydziałowego Samorządu Studentów została pozytywnie oceniona przez studentów wizytowanego kierunku. Samorząd organizuje spotkania informacyjne i integracyjne oraz aktywnie uczestniczy w promowaniu projektów kół naukowych oraz innych inicjatyw studenckich.

W Uczelni – jak wiadomo - działa Biuro Karier, do którego zadań należą m.in.: pośrednictwo w znalezieniu pracy, stażu albo praktyk, poradnictwo zawodowe, organizacja szkoleń i warsztatów podnoszących umiejętności radzenia sobie na rynku pracy, treningi przedsiębiorczości oraz współpraca z pracodawcami. W ramach swojej działalności Biuro Karier oferuje m.in. indywidualne spotkania z doradcą zawodowym, umożliwiające określenie predyspozycji zawodowych, oraz konsultacje w sprawie dokumentów aplikacyjnych. Organizuje również różnego rodzaju warsztaty i szkolenia pozwalające rozwijać kompetencje miękkie, a także przygotować się do procesu rekrutacyjnego na rynku pracy.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia *kryteriów szczegółowych*

1) Zasady i procedury rekrutacji są przejrzyste i nie budzą zastrzeżeń studentów. Nie dyskryminują żadnej grupy kandydatów, uwzględniają zasadę równych szans.

2) Studenci mają zapewniony dostęp do informacji o sposobach weryfikacji efektów kształcenia. System oceny osiągnięć studentów jest zrozumiały i mobilizuje do uczenia się. Stawiane wymagania są wystandaryzowane i pozwalają na obiektywne oraz rzetelne formułowanie ocen.

3) Programy kształcenia sprzyjają mobilności studentów - krajowej i zagranicznej. Uczelnia propaguje i wspiera taką aktywność studentów. Jest ona też dość popularna wśród studentów.

4) Uczelnia zapewnia studentom właściwą opiekę naukową i dydaktyczną. Także oferowana opieka materialna i socjalna w pełni odpowiada potrzebom studentów. Organizacje studenckie, w tym samorząd studencki, otrzymują właściwe wsparcie merytoryczne i finansowe na rzecz rozwoju społecznego, zawodowego i kulturalnego studentów.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

1) Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia (zwany dalej WSZJK lub Systemem) wprowadzony został w UKSW na mocy Zarządzenia Rektora Uczelni Nr 32/2008 z dnia 25 lipca 2008 r., a następnie zmieniony Zarządzeniami Rektora: Nr 49/2009 z dnia 16 października 2009 r. dotyczącym zapewnienia jakości kształcenia, Nr 47/2010 z dnia 15 września 2010 r. w sprawie Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia oraz doprecyzowanym Zarządzeniem Nr 19/2011 z dnia 13 kwietnia 2011 r.

Obowiązującym w Uczelni aktem normatywnym regulującym funkcjonowanie WSZJK jest Zarządzenie Rektora Nr 84/2012 z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie *wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia*. Zgodnie z powyższym Zarządzeniem: WSZJK obejmuje wszystkich członków społeczności akademickiej, a jego celem jest systematyczne podnoszenie jakości kształcenia poprzez: analizę zasad rekrutacji na studia, monitorowanie, ocenę i doskonalenie programów oraz efektów kształcenia, jak również analizę planów studiów, doskonalenie organizacji procesu dydaktycznego, monitorowanie stosowanych kryteriów, przepisów i procedur oceniania studentów, dbałość o wysoką jakość kadry dydaktycznej, działania uczelni w zakresie zapobiegania plagiatom i ich wykrywania, ocenę systemu nagradzania nauczycieli akademickich (przy założeniu, że funkcjonuje on w ograniczonym zakresie, ze względu na trudności finansowe), doktorantów i pracowników administracyjnych związanych z procesem dydaktycznym, przegląd systemu zarządzania jakością, obejmujący procesy, które mają wpływ na doskonalenie Systemu.

Omawiane Zarządzenie określa również strukturę odpowiedzialności w obszarze zapewniania jakości kształcenia, zarówno na poziomie ogólnouczelnianym, jak i jednostek organizacyjnych. Nadzór nad Systemem na szczeblu Uczelni sprawuje Prorektor właściwy ds. kształcenia, zaś na poziomie jednostek prowadzących kształcenie – kierownicy tych jednostek. Strukturę odpowiedzialności tworzą ponadto: Rektor, Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia (UKJK), którą po zasięgnięciu opinii Senatu powołuje na okres kadencji

Rektor; Ośrodek Badań Jakości Kształcenia i Ewaluacji (OBJ) utworzony Zarządzeniem Rektora UKSW nr 33/2010 z dnia 7 lipca 2010 r. po zasięgnięciu opinii Senatu Uczelni; Dział Kształcenia; Zespoły ds. Jakości Kształcenia powoływane przez Kierowników ogólnouczelnianej jednostki organizacyjnej wykonującej zadania dydaktyczne po zasięgnięciu opinii rady jednostki; Dziekan; Rada Wydziału; wydziałowe komisje ds. jakości kształcenia (WKJK); wydziałowe komisje dydaktyczne (WKD). Zarówno wydziałowe komisje ds. jakości kształcenia, jak i wydziałowe komisje dydaktyczne powoływane są przez dziekanów na okres kadencji po zasięgnięciu opinii rad wydziałów. Załącznikiem do Zarządzenia jest schemat określający strukturę WSZJK w Uniwersytecie oraz relacje pomiędzy organami odpowiedzialnymi za właściwe funkcjonowanie Systemu. Struktura zarządzania procesem dydaktycznym – jakkolwiek rozbudowana - wydaje się być funkcjonalna i przejrzysta.

Zarządzeniem Nr 76/2012 z dnia 30 października 2012 r. Rektor powołał ponadto w celu oceny i weryfikacji jakości kształcenia na poziomie uczelnianym - Uczelnią Komisję ds. Jakości Kształcenia, w skład której wchodzi „nauczyciele akademicki reprezentujący różne dyscypliny naukowe i reprezentanci studentów oraz doktorantów, a także pracownik Centrum Systemów Informatycznych”. Przewodniczącą UKJK powołuje Rektor po zasięgnięciu opinii Senatu spośród nauczycieli akademickich posiadających co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego. Do zadań UKJK należy m.in.: opiniowanie strategii zapewnienia jakości kształcenia na UKSW; analiza raportów opracowanych przez OBJ na podstawie przeprowadzanych wśród studentów i nauczycieli akademickich wyników badań, oceniających elementy organizacji procesu dydaktycznego, służących zapewnieniu odpowiednich warunków kształcenia i warunków materialnych studentów; ustalanie kryteriów oceny zajęć, dokonywanej anonimowo przez studentów i doktorantów UKSW oraz opiniowanie wzoru ankiety tej oceny opracowanej przez OBJ; opiniowanie wzoru ankiety skierowanej do absolwentów UKSW, opracowanej przez Biuro Karier w ramach procesu monitorowania losów zawodowych absolwentów; analiza raportów opracowanych przez Biuro Karier na podstawie badań przeprowadzanych wśród absolwentów w celu uzyskania opinii o ich losach zawodowych; opiniowanie wzoru raportu samooceny dla jednostek organizacyjnych UKSW; analiza raportów samooceny dokonywanych przez poszczególne jednostki organizacyjne UKSW; przeprowadzenie analizy SWOT w zakresie jakości kształcenia w UKSW, i przedstawienie jej Senatowi do końca lutego każdego roku wraz z opracowaniem szczegółowych zaleceń poprawy jej słabych punktów; sprawdzanie, czy zalecenia, o których mowa powyżej zostały zrealizowane, oraz przedstawianie wyników kontroli prorektorowi właściwemu ds. kształcenia. Określone zadania – w opinii Zespołu Oceniającego – mają charakter całościowy i zapewniają systematyczność prowadzonych działań.

Proces zapewniania jakości kształcenia wspierany jest na poziomie Uczelni przez OBJ, którego działania obejmują m.in.: przygotowywanie procedur metodologicznych badań ankietowych w UKSW; opracowanie wzoru formularza oceny zajęć dydaktycznych przez studentów i doktorantów; opracowanie wzoru raportu samooceny jednostek wraz z opracowaniem wyników samooceny; opracowanie wzoru formularza oceny elementów procesu dydaktycznego przez studentów i nauczycieli akademickich.

Na Wydziale Teologicznym jakość kształcenia ocenia i weryfikuje Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia ustanowiona Uchwałą Nr 20-2013/2014 Rady Wydziału Teologicznego z dnia 28 października 2013 r., na podstawie Uchwały Rady Wydziału z dnia

30 września 2013 r. w sprawie składu i zadań komisji Wydziału Teologicznego (ze zmianami wprowadzonymi Uchwałami Rady WT z dnia: 24 lutego 2014 r. i 15 grudnia 2014 r.). Do zadań Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia należą m.in.: wdrażanie procedur opracowanych przez Uczelnią Komisję ds. Jakości Kształcenia; analiza i publikowanie wydziałowych wyników oceny jakości kształcenia; przedstawianie Dziekanowi propozycji mających na celu podniesienie jakości kształcenia, a także opiniowanie uchwał Rady Wydziału dotyczących: planu i programu studiów, regulaminu studiów czy regulaminów praktyk; prezentowanie UKJK wydziałowych raportów samooceny dotyczących jakości kształcenia, a także planów działań naprawczych związanych z jakością kształcenia, ponadto harmonogramu wdrażania tych działań; wnioskowanie o zmiany w programach kształcenia w odniesieniu do wyników ankietyzacji: pracodawców, studentów i absolwentów; wnioskowanie o zmiany w zakresie sposobów prowadzenia zajęć dydaktycznych mające na celu uzyskanie zwiększenia efektywności procesu kształcenia na podstawie informacji uzyskanych podczas ankietyzacji studentów i absolwentów; składanie wniosków o zmiany dotyczące infrastruktury w kontekście osiągania zakładanych efektów kształcenia. Należy uznać, że jest to system kompleksowy w zakresie podejmowanych działań i przeprowadzanych ocen oraz analiz.

Dokonywana przez powyższe ciało kolegialne pod koniec każdego roku akademickiego ocena organizacji procesu dydaktycznego ujęta jest w wydziałowym Raporcie Samooceny, który prezentowany jest na posiedzeniach Rady Wydziału. Rada Wydziału, po zapoznaniu się z Raportem, podejmuje decyzje dotyczące działań projakościowych. Podczas wizytacji zapoznano się z Raportami Samooceny od roku akademickiego 2010/2011, a także z protokołami z posiedzeń Rady Wydziału Teologicznego, których przedmiotem obrad było omówienie i przyjęcie raportów samooceny. Można zatem stwierdzić, że jednostka dokonuje systematycznej i kompleksowej oceny efektów kształcenia, a wyniki tej oceny są brane pod uwagę w procesie kształcenia, co dowodzi jego skuteczności.

W strukturze organizacyjnej związanej z jakością kształcenia na Wydziale Teologicznym funkcjonują także: Wydziałowa Komisja Dydaktyczna oraz Wydziałowa Komisja ds. Nauki i Kadr Naukowych (powołane na posiedzeniach Rady WT odpowiednio w dniach: 28 października 2013 r. – Uchwała RW nr 19-2013/2014, oraz 19 listopada 2012 r. – Uchwała RW nr 124-2012/2013, stosownie do przywołanej wcześniej Uchwały Rady Wydziału z dnia 30 września 2013 r. w sprawie składu i zadań komisji Wydziału Teologicznego.).

Wydziałowa Komisja Dydaktyczna ściśle współpracuje z Wydziałową Komisją ds. Jakości Kształcenia, a do jej zadań należy przede wszystkim: wdrażanie na Wydziale procedur opracowanych przez Uczelnią Komisję ds. Jakości Kształcenia, wspierających zapewnienie i doskonalenie jakości kształcenia; opracowanie projektu procedury hospitacji zajęć dydaktycznych na Wydziale; wsparcie Rady Wydziału w procesie doskonalenia programów kształcenia i opracowywania nowych programów zgodnie z obowiązującymi KRK oraz wytycznymi Senatu Uczelni; opracowanie oferty współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz zapewnianie udziału interesariuszy zewnętrznych w kształtowaniu koncepcji kształcenia na kierunkach prowadzonych na Wydziale; wskazywanie nauczycielom akademickim metod doskonalenia procesu kształcenia, a w szczególności metod dotyczących organizacji i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych oraz sposobów weryfikacji efektów kształcenia osiągniętych przez

studentów; opracowanie metod poprawy mobilności studentów, doktorantów i pracowników naukowo-dydaktycznych; monitorowanie prawidłowego sposobu przeprowadzania na wydziale ankiety studenckiej i doktoranckiej, której celem jest uzyskanie opinii o zajęciach dydaktycznych zgodnie z kryteriami ustalonymi przez Uczelnianą Komisję ds. Jakości Kształcenia.

W pracach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowej Komisji Dydaktycznej uczestniczą, oprócz nauczycieli akademickich (w tym po jednym pracowniku naukowo-dydaktycznym z każdego Instytutu Wydziału Teologicznego) – po jednym przedstawicielu studentów i doktorantów (rekomendowanych odpowiednio przez Wydziałową Radę Studentów oraz Samorząd Doktorantów UKSW).

Podczas wizytacji zapoznano się z dokumentacją z prac Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Wydziałowej Komisji Dydaktycznej, a także Rady Wydziału Teologicznego i ustalono, iż posiedzenia powyższych ciał kolegialnych poświęcone były zagadnieniom związanym z jakością kształcenia, m.in. poruszane były kwestie dotyczące planów i programów studiów (w tym ich zmiany), weryfikacja efektów kształcenia, analiza jakościowej osiągniętych efektów kształcenia, analiza wydziałowych raportów samooceny, ankietyzacja przeprowadzona wśród studentów oraz ocena nauczycieli akademickich. Nadmienić należy, że gromadzona dokumentacja jest przejrzysta.

Na kierunku teologia podstawowymi metodami służącymi ocenie i zapewnieniu jakości kształcenia są m.in.:

- hospitacje zajęć dydaktycznych przeprowadzane na podstawie Zarządzenia Dziekana Wydziału Teologicznego UKSW z dnia 27 grudnia 2014 r. w sprawie *hospitowania zajęć dydaktycznych* (ze zmianami w dniu 16 marca 2015 r.). Powyższe Zarządzenie stanowi, iż hospitacjom podlegają zajęcia dydaktyczne prowadzone przez: niesamodzielnych i samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych, doktorantów oraz pracowników zatrudnionych w UKSW na umowę-zlecenie. Obowiązkowej hospitacji poddawane są zajęcia realizowane przez pracowników zatrudnionych na stanowiskach instruktorów i asystentów (każdorazowo jeden raz po zatrudnieniu w wyniku konkursu); wykłady i seminaria dyplomowe prowadzone przez adiunktów (jeden raz w 1. roku zatrudnienia na tym stanowisku); zajęcia prowadzone przez doktorantów oraz pracowników zatrudnionych w UKSW na umowę-zlecenie (co roku). Ponownej obowiązkowej hospitacji poddawane są zajęcia prowadzone przez pracowników lub doktorantów, którzy ocenieni zostali negatywnie. Za przygotowanie i realizację hospitacji odpowiedzialni są Dyrektorzy Instytutów. Po przeprowadzeniu hospitacji sporządza się pisemny protokół, do którego wgląd ma osoba poddana hospitacji, osoby upoważnione do przeprowadzenia hospitacji oraz Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia. Załącznikiem do omawianego Zarządzenia Dziekana z dnia 27 grudnia 2014 r. jest wzór *Protokołu z hospitacji zajęć dydaktycznych na Wydziale Teologicznym UKSW*;
- ankiety studenckie realizowanych zajęć dydaktycznych i prowadzących je nauczycieli akademickich stosowane na podstawie Decyzji Nr 21/2013 Rektora UKSW z dnia 3 czerwca 2013 r. w sprawie *ogólnouczelnianego wzoru ankiety oceny zajęć dydaktycznych*, skierowanego do studentów, doktorantów oraz słuchaczy studiów podyplomowych UKSW. Ankietyzacja zajęć dydaktycznych jest dobrowolna, anonimowa i prowadzona za pośrednictwem systemu elektronicznego USOS-web corocznie po zakończeniu cyklu zajęć. Zgodnie z ww. Decyzją Rektora za

przeprowadzenie ankiety odpowiedzialny jest Dziekan, pytania ankietowe opracowuje Ośrodek Badań Jakości Kształcenia i Ewaluacji po zasięgnięciu opinii Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, następnie wyniki ankiet przedstawia się w postaci raportów sporządzanych przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia. Wyniki ankiet uwzględnia się podczas okresowej oceny nauczycieli akademickich oraz podczas doskonalenia wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia;

- okresowa ocena nauczycieli akademickich (obejmująca kształcenie i wychowanie studentów i doktorantów, działalność naukową, kształcenie kadr naukowych oraz prowadzoną przez nauczycieli akademickich działalność organizacyjną). Ocena okresową przeprowadza się na podstawie Załącznika do Uchwały nr 29/2014 z dnia 20 marca 2014 r.: *Kryteria i tryb dokonywania okresowej oceny nauczycieli akademickich*. Na Wydziale prowadzącym oceniany kierunek studiów obowiązuje ponadto Uchwała Rady Wydziału Teologicznego z dnia 15 grudnia 2014 r. w sprawie *szczegółowego postępowania w okresowej ocenie nauczycieli akademickich*. Ocena okresowa kończy się przyznaniem oceny wyróżniającej, pozytywnej, pozytywnej warunkowej lub negatywnej. W przypadku otrzymania przez nauczyciela akademickiego oceny negatywnej, przysługuje mu prawo odwołania się od przyznanej oceny do Komisji Senackiej w terminie 14 dni od jej otrzymania.

Obowiązek monitorowania losów zawodowych absolwentów uczelni wyższych, jaki nakłada znowelizowana ustawa o szkolnictwie wyższym, realizowany jest na szczeblu Uczelni przez Biuro Karier zgodnie z Zarządzeniem Nr 18/2013 Rektora UKSW w Warszawie z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie *procedury monitorowania karier zawodowych absolwentów UKSW*.

Jak już wspomniano, monitorowanie obejmuje badanie absolwentów Uczelni, w tym kierunku teologia, jest anonimowe i przeprowadzane począwszy od absolwentów rocznika 2011/2012 za pomocą kwestionariusza wypełnianego po upływie minimum 6 miesięcy oraz 3 i 5 lat od ukończenia studiów. Absolwenci poprzednich roczników mogą zgłosić chęć udziału w badaniu poprzez dostarczenie do Biura Karier wypełnionego „Oświadczenia dotyczącego przetwarzania danych osobowych Absolwenta UKSW”.

Raporty z monitoringu karier zawodowych przekazywane są Władzom Uczelni, Wydziałów, Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Wydziałowym Komisjom ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowym Komisjom Dydaktycznym, jak również publikowane są na stronie internetowej Biura Karier.

Podczas wizytacji przedstawiono wybrany *RAPORT Z BADANIA karier zawodowych absolwentów UKSW 2011/2012* (Warszawa, 2013), uwzględniający dane dotyczące absolwentów kierunku „teologia”.

Przedstawiony powyżej wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, obowiązujący w UKSW, a także wdrożony w Jednostce, posiada przejrzystą, choć rozbudowaną, strukturę zarządzania kierunkiem. Pozwala też na prowadzenie kompleksowej, opartej na wykorzystaniu wielu narzędzi (hospitacje, ankietyzacje, monitorowanie losów absolwentów, okresowa ewaluacja pracowników naukowo-dydaktycznych itd.), ocenie efektów kształcenia. System zapewnia też dokonywanie systematycznej oceny i stałe monitorowanie jakości kształcenia. Uzyskiwane wyniki i spostrzeżenia są poddawane refleksji na posiedzeniach różnych gremiów, o czym świadczą choćby dokumentacja, a następnie są wykorzystywane w procesie weryfikacji programu, podnoszenia efektów kształcenia i jego udoskonalania.

O tym, że dostrzeżone i zdiagnozowane mankamenty oraz słabe punkty dotyczące czy to pracy wykładowców, czy kwestii programowych lub innych, wpływających na proces kształcenia, omawiane następnie na posiedzeniach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia i innych gremiów, stanowią podstawą do wprowadzenia zmian i udoskonaleń, Zespół Oceniający miał okazję przekonać się z przeprowadzonych podczas wizytacji rozmów.

Zastrzeżenie dotyczy tego, że Jednostka nie zadbała w odpowiedni sposób o to, aby informacje dotyczące wyników zarówno monitorowania jakości kształcenia, jak i oceny stopnia uzyskiwanych efektów były szeroko upowszechniane. Należy też szerzej informować o zmianach i korektach wdrażanych - pod wpływem dokonanej analizy - w proces budowy wysokiej kultury jakości kształcenia. Z przykładami takich wdrożeń miał okazję zapoznać się Zespół Oceniający i na tej podstawie może stwierdzić, że istniejący w Jednostce System jest funkcjonalny i skuteczny. Należy dalej dbać o to, aby identyfikowane słabe punkty i były poddawane refleksji, a następnie służyły rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji.

2) Pracownicy naukowo-dydaktyczni uczestniczą w procesie zapewnienia jakości kształcenia, biorąc udział choćby w posiedzeniach gremiów odpowiedzialnych za ten proces, a także innych organów kolegialnych, wchodzących w skład struktury zarządzania kierunkiem. Przede wszystkim są zaangażowani w prace Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, której zadaniem jest ewaluacja procesu kształcenia oraz podejmowanie działań podnoszących jego jakość. W tym celu wykorzystywane są uwagi i sugestie zgłaszane przez nauczycieli akademickich, a następnie wnioski te oraz uzyskane wyniki cyklicznych badań ankietowych przekazywane są Dziekanowi i Radzie Wydziału jako konkretne propozycje w zakresie programu i jakości kształcenia.

Także studenci są zaangażowani w wysiłek na rzecz tworzenia wysokiej kultury kształcenia. Ich przedstawiciele zasiadają w Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, mają tam możliwość zgłaszania uwag i składania wniosków, które poddawane są analizie i brane pod uwagę w procesie doskonalenia jakości kształcenia. Przedstawiciele samorządu wydziałowego podkreślali, że kwestie związane z jakością kształcenia są z nimi każdorazowo konsultowane. Wydziałowy Samorząd Studentów otrzymuje programy i plany studiów, które opiniuje. Ponadto większość decyzji jest zatwierdzana przy udziale samorządu studenckiego w czasie posiedzeń Rady Wydziału.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym zapewniali, że z wszelkimi problemami albo sugestiami dotyczącymi programu kształcenia mogą zgłosić się do przedstawicieli samorządu studenckiego, a ci przedkładają je na forum odpowiednich gremiów lub bezpośrednio Władzom Jednostki.

Studenci uczestniczą w procesie zapewniania jakości także poprzez wypełnianie ankiet, w których odpowiadają na pytania dotyczące jakości kształcenia. Na ocenianym kierunku, po każdej sesji egzaminacyjnej, przeprowadza się badanie opinii dotyczącej jakości zajęć dydaktycznych. Jest to anonimowa ankieta elektroniczna dostępna po zalogowaniu się studenta do systemu USOS. Studenci udzielają odpowiedzi przez wybranie oceny, mając w polu wyboru następujące opcje: zdecydowanie wysoki, wysoki, średni, niski, zdecydowanie niski. Ankieta składa się z 16 pytań dotyczących przedmiotów i ich prowadzących. Studenci oceniają sposób prezentacji materiału – przekazywanie wiedzy w sposób zrozumiały, klarowność warunków uzyskania zaliczenia, przestrzeganie ustalonych warunków zaliczenia, obiektywizm w ocenie pracy studenta, umiejętność

zainteresowania przedmiotem, pobudzanie do samodzielnego myślenia, regularność prowadzenia zajęć, życzliwość prowadzącego zajęcia wobec studentów, dostępność prowadzącego zajęcia na dyżurach. Trzy pytania w ankiecie dotyczą samooceny studenta (częstotliwość uczestniczenia w zajęciach, zaangażowanie w naukę przedmiotu, średnia ocen z ubiegłego roku akademickiego). Studenci mogą wpisywać dodatkowe adnotacje w polu oznaczonym: *Uwagi*.

Jakkolwiek struktura ankiety i treść pytań nie budzą wątpliwości – mogą dobrze służyć celom projakościowym, to jednak pod uwagę należy wziąć fakt, że studenci nie potrafili określić wpływu wyników ankiet na proces kształcenia, czyli na ewentualne zmiany i wprowadzone korekty, czy to w programie, czy procesie dydaktycznym. Warto byłoby zatem zintensyfikować działania informacyjne na temat celu badania oraz sposobu wykorzystywania wyników w doskonaleniu procesu kształcenia, a przede wszystkim publikować wyniki ankiet. Może to spowoduje większą zwrotność ankiet (przypomnijmy, w roku akademickim 2013/2014 wyniosła ona około 30 proc.).

Na podstawie informacji uzyskanych od Władz Wydziału wiadomo, że opracowane wyniki badań stanowią część składową okresowej oceny nauczyciela akademickiego w zakresie należytego wykonywania obowiązków. Za najwyższą ocenę pracownicy naukowo-dydaktyczni mogą otrzymać dodatkowe punkty. Sami zaś studenci przyznawali, że w przypadku wystąpienia nieprawidłowości lub niepokojących zjawisk Władze Wydziału podejmowały interwencję w tej sprawie, dążąc do jej wyjaśnienia.

Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym studenci z aprobatą wypowiadali się na temat poziomu i jakości kształcenia. Wręcz nie widzieli potrzeby wprowadzania większych zmian w tym zakresie

Jednostka przestrzega regulacji dotyczących udziału studentów i doktorantów w organach kolegialnych, co stwierdzono na podstawie przedstawionych podczas wizytacji list obecności z posiedzeń Rady Wydziału. Liczba studentów uczestniczących w posiedzeniach stanowi wymagane 20 proc. składu tego organu i jest zgodne z art. 67 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Przedstawiciele Samorządu Studentów pozytywnie oceniają swój wkład w prace organów kolegialnych. Deklarują obecność na posiedzeniach, co potwierdza dokumentacja w postaci protokołów posiedzeń i list obecności Rady Wydziału. Członkowie Samorządu Studenckiego posiadają wiedzę na temat działalności Parlamentu Studentów RP, uczestniczą w ogólnopolskich konferencjach samorządów studentów. We współpracy z Władzami Uczelni organizują szkolenia z praw i obowiązków dla studentów I roku.

Odnosząc się do udziału interesariuszy zewnętrznych w procesie zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, to w Uczelni obowiązuje Zarządzenie Nr 68/2014 Rektora Uczelni z dnia 31 października 2014 r. w *sprawie modelu współpracy z pracodawcami*. Opisany w Uchwale model określa: obszary współpracy z pracodawcami, podstawowe kompetencje podmiotów uczestniczących w nawiązywaniu i utrzymaniu kontaktów z pracodawcami oraz podstawowe procedury dotyczące współpracy z pracodawcami dotyczące w szczególności określania profilu absolwenta i ścieżek kształcenia, a także sposób przygotowania i udostępniania pracodawcom oferty wydziału.

Zgodnie z § 3 pkt. 2 i 3 powyższego Zarządzenia podmiotami zajmującymi się współpracą z pracodawcami są między innymi: Wydziałowa Rada Biznesu oraz Wydziałowy koordynator ds. współpracy z pracodawcami.

Na Wydziale Teologicznym Wydziałowa Rada Biznesu powołana została Uchwałami Rady Wydziału: nr 90-2014/2015 i nr 134-2014/2015 (odpowiednio z dnia 23 lutego 2015

r. oraz 20 kwietnia 2015 r.). Podczas wizytacji udostępniono protokół ze spotkania powyższego ciała kolegialnego, którego przedmiotem dyskusji były jakość i program nauczania na Wydziale Teologicznym w zakresie nowych specjalności „Coaching i mediacje społeczne” oraz „Asystent personalny”.

W dniu 15 grudnia 2014 r. Dziekan Wydziału powołał Wydziałowego Koordynatora ds. Współpracy z Pracodawcami. A zatem w sensie formalnym współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w UKSW oraz na Wydziale Teologicznym jest odpowiednio ukształtowana, ale jeszcze bez większego doświadczenia praktycznego. Można wszakże mieć nadzieję, że powołane gremia służyć będą skutecznemu wykorzystaniu doświadczenia, wiedzy i predyspozycji interesariuszy zewnętrznych w procesie kształcenia, w tym podnoszenia jego jakości.

Na obecnym jednak etapie faktyczny udział interesariuszy zewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia na kierunku teologia jest jeszcze niewielki. Z rozmów przeprowadzonych z obecnymi na spotkaniu z Zespołem Oceniającym interesariuszami zewnętrznymi wynikało, że przeważają kontakty nieformalne lub współpraca ta odnosi się do innych kierunków na Wydziale Teologicznym niż teologia. Należałoby zatem poddać tę kwestię głębszej refleksji i rozszerzyć, pogłębić oraz zintensyfikować kontakty z otoczeniem społeczno-gospodarczym w ten sposób, aby zwiększyć wpływ jego przedstawicieli na jakość i charakter procesu kształcenia.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ Biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+	+	+	+
umiejętności	+	+	+	+	+/-	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+/-	+/-	+/-

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

-- nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Istniejący w Jednostce wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia ma charakter kompleksowy i stanowi podstawę systematycznej oceny efektów kształcenia. Pozwala też na wdrażanie – pod wpływem tych ocen – zmian w procesie dydaktycznym i w zakresie rewizji programu. Zastrzeżenia można mieć co do upowszechniania informacji o wynikach monitorowania jakości kształcenia.

2) W procesie podnoszenia jakości kształcenia udział biorą nauczyciele akademicy oraz studenci, głównie poprzez zasiadanie w odpowiednich gremiach, a w przypadku studentów – także w procesie ankietyzacji. Mniej dostrzegalny jest praktyczny udział interesariuszy zewnętrznych, jakkolwiek w sensie formalnym jest on określony, ale jeszcze słabo wdrożony.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	program studiów		X			
4	zasoby kadrowe		X			
5	infrastruktura dydaktyczna	X				
6	prowadzenie badań naukowych		X			
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Realizowana na kierunku teologia koncepcja kształcenia odpowiada standardom i oczekiwaniom, które tradycyjnie wiąże się z tym kierunkiem. Wprowadzając nowe

specjalności oraz proponując nowe przedmioty w miejsce mniej – z dzisiejszej perspektywy - atrakcyjnych, Władze Jednostki starają się odpowiadać na wyzwania społeczne. Sposób realizowania procesu kształcenia, a także kadra oraz infrastruktura gwarantują uzyskanie zakładanych efektów. Szczególną uwagę zwraca kadra, którą tworzą uznani specjaliści, z odpowiednimi umiejętnościami i kompetencjami, co gwarantuje realizację procesu kształcenia na wysokim poziomie. Także infrastruktura odpowiada standardom i jest wręcz przyjazna dla społeczności studenckiej, w tym także dla studentów niepełnosprawnych.

Funkcjonujący na Uczelni oraz wdrożony w Jednostce wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia posiada przejrzystą, choć rozbudowaną, strukturę zarządzania kierunkiem. Pozwala też na prowadzenie kompleksowej, opartej na wykorzystaniu wielu narzędzi (hospitacje, ankietyzacje, monitorowanie losów absolwentów, okresowa ewaluacja pracowników naukowo-dydaktycznych itd.), ocenie efektów kształcenia. System zapewnia też dokonywanie systematycznej oceny i stałe monitorowanie jakości kształcenia. Uzyskiwane wyniki i spostrzeżenia są poddawane refleksji na posiedzeniach gremiów, o czym świadczy choćby dokumentacja, a następnie są wykorzystywane w procesie weryfikacji programu, podnoszenia efektów i udoskonalania kształcenia.

Zastrzeżenie dotyczy tego, że Jednostka nie zadbała w odpowiedni sposób o to, aby informacje dotyczące wyników zarówno monitorowania jakości kształcenia, jak i oceny stopnia uzyskiwanych efektów były szeroko upowszechniane. Należy też szerzej informować o zmianach i korektach wdrażanych - pod wpływem dokonanej analizy - w proces budowy wysokiej kultury jakości kształcenia.

Warto podkreślić, że interesariusze wewnętrzni uczestniczą w procesie zapewniania jakości kształcenia. Studenci - np. poprzez wypełnianie ankiet, w których odpowiadają na pytania dotyczące jakości kształcenia. Jakkolwiek struktura ankiety i treść pytań nie budzą wątpliwości – mogą dobrze służyć celom projakościowym, to jednak pod uwagę należy wziąć fakt, że studenci nie potrafili określić wpływu wyników ankiet na proces kształcenia, czyli na ewentualne zmiany i wprowadzone korekty, czy to w programie, czy procesie dydaktycznym. Warto byłoby zatem zintensyfikować działania informacyjne na temat celu badania oraz sposobu wykorzystywania wyników w doskonaleniu procesu kształcenia, a przede wszystkim publikować wyniki ankiet. Może to spowoduje większą zwrotność ankiet? Dotyczy to także procedury ankietyzowania absolwentów.

Zespół Oceniający zaleca też propagowanie wśród studentów wiedzy na temat Krajowych Ram Kwalifikacji, ze szczególnym uwzględnieniem informacji o efektach kształcenia.

Jakkolwiek Jednostka uczestniczy w wymianie międzynarodowej, to głębszej refleksji należałoby poddać postulat zgłoszony przez studentów, aby podnieść poziom nauczania języków obcych, który - w ich przekonaniu - nie jest najwyższy. Słusznie uważają oni, że odpowiedni poziom lektoratów i dostosowanie ich treści do potrzeb wymiany gwarantuje jeszcze większą mobilność studentów, pełniejsze wykorzystanie bogatej oferty wymiany międzynarodowej, proponowanej przez Uczelnię.

Zastrzeżenia zgłaszane przez studentów dotyczyły także planu zajęć. W ocenie studentów, niektóre zajęcia trwają zbyt długo, bo od wczesnych godzin porannych do późnych godzin popołudniowo-wieczornych lub występują zbyt długie przerwy między zajęciami, co może mieć zły wpływ na jakość kształcenia. Warto byłoby na to zwrócić uwagę.

Rozumiejąc specyfikę kierunku, to jednak sugeruje się rozszerzenie, pogłębienie oraz zintensyfikowanie kontaktów z otoczeniem społeczno-gospodarczym w ten sposób, aby zwiększyć wpływ jego przedstawicieli na jakość i charakter procesu kształcenia. Zespół Oceniający wyraża nadzieję, że służyć temu będzie niedawno powołana Wydziałowa Rada Biznesu oraz dobrze spełni swą rolę Wydziałowy Koordynator ds. Współpracy z Pracodawcami.

W odpowiedzi na Raport z wizytacji Uczelnia nie zgłosiła żadnych uwag i zastrzeżeń. Pozostają zatem bez zmian uprzednio sformułowane oceny.